

RES ACADEMICAE

ISSN 1428/3107

Nr 3/2015

Biuletyn Informacyjny
Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie

Jan Matejko mal.

JAN DŁUGOSZ NOMINOWANY ARCYBISKUPEM LWOWSKIM (1480)

2015 - ROK JANA DŁUGOSZA

GAUDEAMUS 2015/2016

Fot.: J. Warwas

Uroczysta 45. Inauguracja nowego roku akademickiego

Jan Lata - rektor
Uniwersytetu w Ostrawie

Goście gratulują JM Rektorowi AJD

Wykład inauguracyjny
prof. Jurija Povstenki

25-LECIE INSTYTUTU HISTORII

Fot.: M. Makowski

Uroczyste posiedzenie z okazji 25-lecia Instytutu Historii

Wystawa z okazji Jubileuszu pt. „Nasze Książki”

Szanowni Czytelnicy!

Przełaj c numer 3/2015 Biuletynu „Res Academicae”, nie sposób nie podzielić naszej radości z największego sukcesu Uczelni w ostatnim czasie - przyznania Wydziałowi Filologiczno-Historycznemu uprawnień do nadawania stopnia doktora w dyscyplinie językoznawstwo. Od dawna wyczekiwany sukces stał się miłym prezentem na rozpoczynający się nowy rok akademicki 2015/2016. Tym bardziej godny jest podkreślenia, że to już piąte uprawnienie do nadawania stopnia doktora w AJD. Jeszcze jedno i... Uczelnia ma otwartą drogę do starań o przekształcenie w uniwersytet.

Równie miło pisze się i czyta o sukcesach naszych absolwentów. Jednym z nich jest nominacja Wioletty Grzegorzewskiej do prestiżowej nagrody Nike. Nasza absolwentka opowiada nie tylko o swojej twórczości, lecz wspomina również studia w Częstochowie, w tym ciepło odnosi się do naszych wykładowców.

Niezmiernie ważnym wydarzeniem w końcu cym się 2015 roku było Święto Uczelni. Z uwagi na fakt, że numer został zamknięty, nim się ono wydarzyło, możemy je tylko zapowiedzieć, uprzedzając nieco fakty. Najważniejszym wydarzeniem tegorocznej uroczystości będzie nadanie zaszczytnego tytułu doktora honoris causa prof. zw. dr. hab. Marianowi Kisielowi. Znany historyk literatury, krytyk literacki i poeta będzie czwartą osobą w historii Uczelni, która odbierze zaszczytny tytuł. Święto będzie również okazją do uczczenia kończących się obchodów 600. rocznicy urodzin patrona Akademii - Jana Długosza. Zapowiadane wydarzenia związane ze Świętem Uczelni obiecujemy szczegółowo zrelacjonować w numerze 1/2016.

Przekazuj c Czytelnikom do ręk biejący numer, wypada życzyć najserdeczniejsze życzenia świąteczne i noworoczne na zbliżający się 2016 rok. Niechaj będzie kolejnym okresem rozwoju dla wszystkich osób związanych z Akademią im. Jana Długosza i dla niej samej!

Redakcja

PRACOWNICY I ABSOLWENT AJD WYBRANI DO SENATU I SEJMU

Dwaj pracownicy AJD – Ryszard Majer i Artur Warzocha w zakończonych wyborach parlamentarnych zostali wybrani do Senatu RP. Warto podkreślić, że obaj panowie są jednocześnie absolwentami Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie. Pośm na Sejm RP został absolwent naszej Uczelni Tomasz Jaskóła.

SPIS TREŚCI

Od Redakcji	3
Pracownicy i absolwent AJD wybrani do Senatu i Sejmu	3
Gaudeamus igitur	4
Pamiętkowa pocztówka, okolicznościowy stempeł	5
Obywatelski Parlament Seniorów	6
Zostań detektywem	7
Współpraca z I Liceum im. F. Fabianiego	7
Nagroda Ministra dla naszego pracownika	8
Bezpieczna szkoła – Bezpieczni uczniowie – Bezpieczna przyszłość	9
Pięć uprawnienie	10
Ogród moich marzeń	10
Zbliża się Święto Uczelni	11
Kolejny pracownik AJD z Nagrodą im. Karola Miarki	12
Akademia Młodych Wynalazców w AJD	12
Nagroda za doktorat	13
Nagrody za prace dyplomowe promujące Częstochowę	14
Audytarium do przebudowy	15
O Ludmile Marjańskiej	16
Wykłady w Bibliotece już po raz siódmy	17
25-lecie Instytutu Historii Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie	18
Jan Długosz – historycy – historia	20
O edukacji dzisiejszej i dawniejszej po raz jedenasty	22
O roli nauczycieli w „Edukacji rowerowej”	23
Wystawa o Długoszu w Bibliotece Główniej	23
Instytucja nakazów w polskim i europejskim systemie prawa	24
Tydzień czesko-polski	24
Seminarium Wydziału	25
Matematyczno-Przyrodniczego	25
Nasi poloniści z wizytą w Wilnie	25
Karibu Africa..., czyli Tanzania okiem pedagoga	26
Akademicy na sportowo	27
Ciekawe nowości w Wydawnictwie AJD	28
Nasza absolwentka nominowana do NIKE	29

GAUDEAMUS IGITUR

Przemówienie JM Rektora AJD dr. hab. prof. AJD Zygmunta B¹ka przygotowane z okazji 45. Inauguracji Roku Akademickiego 2015/2016.

Wysoki Senacie, Dostojni Goście, Drodzy Pracownicy i Studenci naszej Uczelni

Przypadł mi ogromny zaszczyt otwarcia jubileuszowej, 45. inauguracji nowego roku akademickiego 2015/2016. Rocznicą może być traktowana jako wstęp do zbliżającego się za pięć lat jubileuszu pięćdziesięciolecia powstania Akademii, a zarazem największej Uczelni humanistycznej w regionie częstochowskim. Nasze święto zbiega się z innym ważnym wydarzeniem, jakim jest 600. rocznica urodzin patrona Akademii – czcigodnego Jana Długosza. Przypomnę w tym miejscu, że Sejm RP ustanowił rok 2015 rokiem Jana Długosza. Bogaty program obchodów w Polsce i w regionie umożliwił nam wzięcie udziału w licznych uroczystościach jubileuszowych. Ich uroczysta inauguracja miała miejsce 24 czerwca 2015 roku. Data ta nie jest przypadkowa – przypada w imieniny patrona. Społeczność akademicka żywo wzięła udział w obchodach Roku Długoszewskiego. Za nami ważne konferencje naukowe, wystawy oraz inne projekty, w trakcie których podsumowywane były twórczości dokonania Kronikarza. Imprezy znacznej wagi planowane są również w najbliższych tygodniach. Liczę na aktywny udział wszystkich, którzy chcą bliżej poznać twórczości i czasy, o jakich pisał i w których żył Jan Długosz.

Szanowni Państwo, Częstochowianie, Zacni Goście

Pozwólcie, że w kilku zdaniach podsumuję miniony rok. Nie był on łatwy. Trudności są głównie związane z niemo-

demograficznym oraz zjawiskami migracji Polaków do państw Europy Zachodniej. Z jednej strony stanowi to problem, z drugiej zaś daje okazję do zmian jakościowych i koncentracji na badaniach naukowych i innych formach twórczego działania. Poprzedni rok akademicki więc zaznaczył się licznymi publikacjami, patentami, grantami NCN czy też konferencjami, zawodami sportowymi, koncertami i wystawami. Cieszy nas, że pomimo trudności udało nam się z sukcesami zakończyć miniony rok akademicki. Najważniejszym z nich jest uzyskanie uprawnień do nadawania stopnia doktora w dyscyplinie językoznawstwo. To 5. w Uczelni uprawnienie powoduje, że brak tylko jednego do przekształcenia w Uniwersytet. Szósty, wysłany już wniosek, póki co nie uzyskał jeszcze akceptacji. Dlatego niezależnie od jego losów pracujemy nad kolejnymi szansami uzyskania uprawnień akademickich. Pozytywne oceny Polskiej Komisji Akredytacyjnej oraz podwójne dyplomy z Uczelniami innych krajów są potwierdzeniem, że prowadzony w Uczelni proces dydaktyczny odbywa się z zachowaniem najwyższych standardów europejskich. Z dużymi nadziejami wpatrujemy się w rozdział środków z Unii Europejskiej. Liczymy na sfinansowanie kilku ważnych przedsięwzięć o realizację których zabiegamy od dawna. W tym miejscu mam na myśli projekt pod nazwą „Zintegrowane laboratorium badań środowiskowych i nowych materiałów”. Wartość zadania szacowana jest na około 25 milionów złotych. Innym ważnym projektem

Władze AJD podczas uroczystej 45. Inauguracji, fot.: J. Warwas

jest plan przebudowy auli w budynku przy ul. Waszyngtona 4/8. Na ten cel potrzebujemy około 3 miliony złotych.

Ważnym wydarzeniem czekają cym społeczność w roku akademickim 2015/2016 będą wybory nowych członków Senatu, władz rektorskich, dziekańskich, dyrektorów instytutów, a także ciał kolegialnych. Od strony wyborców, a także kandydatów, którzy zostaną wybrani, zależy przyszłość Akademii. Dokonajmy więc odpowiedzialnego i rozważnego wyboru!

Szanowni Państwo, Drodzy Studenci

Ważnym punktem postrzegania Uczelni jest prowadzona obok badań naukowych działalność dydaktyczna. Na tym polu możemy szczerze cieszyć się dynamicznym rozwojem. Praktycznie co roku uruchamiamy nowe kierunki kształcenia. Nie inaczej jest w tym roku akademickim. Z myślą o młodym regionie częstochowskiego powstał kierunek dietetyka, na potrzeby którego przygotowaliśmy nowoczesne zaplecze naukowo-badawcze. Budowę części tego zaplecza wsparła dotacja z budżetu miasta Częstochowy. To nie koniec inwestycji w obszarze nauk o zdrowiu. W najbliższych miesiącach planujemy starania o uruchomienie kolejnych kierunków w tym obszarze kształcenia.

W rok akademicki 2015/2016 Uczelnia wchodzi z 29 kierunkami studiów I, II i III stopnia. Ogółem ze wszystkich form kształcenia w AJD skorzysta 5500 studentów, w tym

ok. 200 doktorantów i ok. 500 słuchaczy studiów podyplomowych i kursów. Do dyspozycji studentów jest 140 profesorów, 200 doktorów i 60 innych nauczycieli akademickich. W minionym roku akademickim 5 pracowników AJD uzyskało tytuł profesora, 8 stopień doktora habilitowanego i 8 stopień doktora. Przez 45 lat istnienia Akademia wykształciła ponad 60 tysięcy absolwentów.

Szanowni Państwo, Drodzy Przyjaciele naszej Akademii

Składam serdeczne podziękowania wszystkim, którzy przybyli na dzisiejszą inaugurację roku akademickiego oraz wspierali nas i uczestniczyli w organizowanych przez nas spotkaniach i imprezach kulturalnych.

Dziękuję wszystkim, którzy wspierali akademików dobrym słowem i życzliwością. Szczególnie dziękuję tym, którzy kierują się dobrem Akademii, podejmowali decyzje, które miały bezpośredni wpływ na rozwój Uczelni. Tego dobra nigdy nie zapomnimy, przekuwajcie je w potęgę i siłę Akademii. Chciałbym podziękować pracownikom za codzienny trud, jaki wkładają w pracę na rzecz naszej społeczności. Przed nami kolejny rok ciężkiej pracy. Czas obłożony kolejnymi wyzwaniami. Wierzę, że wszyscy związani z AJD jeszcze raz udowodnią przywiązanie do Uczelni i propagowanych przez nią idei.

Dziękuję za uwagę.

PAMIĄTKOWA POCZTÓWKA, OKOLICZNOŚCIOWY STEMPEL

Pamiątkowa pocztówka upamiętniająca Rok Długoszewski została wydana przez Akademię im. Jana Długosza w Częstochowie. Awers jest w kolorze bordowo-białym. Przedstawia popiersie Jana Długosza oraz zawiera hasło: „Jubileusz 600-lecia urodzin patrona”. Z kolei rewers, to krótka informacja o Uczelni plus miejsce na pamiątkowy stempel.

– Liczymy na zainteresowanie pracowników, studentów, absolwentów, a także filatelistów i kolekcjonerów – mówi Magdalena Okwiet, kierownik Biura Promocji AJD. – Stąd pomysły na kartkę oraz okolicznościowy stempel. Taką pamiątkę można nie tylko wzbogacić domową biblioteczkę, ale np. wyśłać znajomym z jakimiś sentencjami.

Każdy, kto chciałby uzyskać kartkę oraz własnoręcznie przystawić jej pieczęć, może to zrobić osobiście odwiedzając Uczelnię: AJD, ul. Waszyngtona 4/8, dział Kancelaria Ogólna pok. nr 32, tel. 34 37 84 230. Kartki w kolportowane są bezpłatnie, gratisowa jest też możliwość przyłożenia stempla. Wymiary kartki to ok. 14,5 cm x 10,5 cm. Biuro Promocji przygotowało ok. tysiąc sztuk.

Pamiątkowa kartka to niejedyny akcent

związany z Janem Długoszem przygotowany ostatnio w Biurze Promocji. Przypomnijmy, że tuż przed 45. inauguracją dział kolportowa pamiątkowe znaczki. Taki niewielki akcent ma stanowić subtelny dodatek do klapy akietu lub garnituru. Znaczek spotka się ze sporym zainteresowaniem ze strony pracowników. Wielu zgłosiło się po jego odbiór.

Taka pocztówka promuje Rok Długoszewski

OBYWATELSKI PARLAMENT SENIORÓW

Inauguracyjne posiedzenie Obywatelskiego Parlamentu Seniorów odbyło się 1 października w sali plenarnej Sejmu w Warszawie. Ćrodowisko częstochowskich seniorów i słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku, który pracuje przy Wydziale Pedagogicznym AJD, reprezentuje w pierwszej kadencji OPS dr Joanna Górna.

Posiedzenie Obywatelskiego Parlamentu Seniorów utworzyła marszałek Małgorzata Kidawa-Błońska. W sali plenarnej Sejmu zasiadło 460 delegatów do Obywatelskiego Parlamentu Seniorów z całej Polski. Wydarzenie będzie miało charakter cykliczny.

– Parlament Seniorów to dobre działanie na rzecz społeczeństwa obywatelskiego oraz szacunku pokoleń – powiedziała marszałek Sejmu. – Jesteście delegatami, a swoją misję będziecie pełnili przez cały rok. Mam nadzieję, że Wasza praca będzie popularyzować aktywność seniorów w regionach, z których pochodzicie – dodała.

Zwracając się do zgromadzonych na sali plenarnej delegatów, marszałek Małgorzata Kidawa-Błońska dodała, że widzi w nich zapas i chęć do robienia rzeczy niezwykłych. – Życzę Wam, aby okres trzeciego wieku był czasem aktywnym – powiedziała. Podkreśliła też, że będziemy w wyjątkowym momencie dziejowym. Jak zaznaczyła, dla 100-latkowie aktywnie żyć nie budzi już żadnego zdziwienia. – Z podziwem patrzę na seniorów, którzy zdobywają medale na zawodach sportowych, którzy podejmują trud i wyzwania – powiedziała marszałek Sejmu. Małgorzata Kidawa-Błońska mówiła też o potrzebie zagospodarowania własnego czasu w momencie przejścia na emeryturę. – To moment, kiedy mamy czas na realizację własnych pasji, zainteresowań i wszystkich innych rzeczy, na które do tej pory nie miało się czasu – zaznaczyła. Dodała też, że warto wykorzystywać dotychczasowe życiowe doświadczenie i umiejętność wnikliwego spojrzenia na świat, by dzielić się nimi.

Życząc wszystkim delegatom owocnych obrad, marszałek Sejmu wyraziła nadzieję, że będzie to szansa na dobrą tradycję corocznych spotkań.

Delegatów powitała także premier Ewa Kopacz. Szefowa polskiego rządu podkreśliła, jak ważna jest solidarność międzypokoleniowa. Dodała też, że z doświadczenia seniorów powinny czerpać młodsze pokolenia. Premier podziękowała delegatom za ich nowoczesny patriotyzm, tolerancję, dotychczasowe życie zawodowe i prywatne.

– Komisja Polityki Senioralnej to forum partnerskiej, podmiotowej rozmowy ze środowiskami senioralnymi w naszym kraju – powiedziała podczas otwarcia obrad przewodniczący komisji poseł Michał Szczerba. Jak podkreślił, podczas ostatniego roku komisja poruszyła problemy osób starszych w wielu dziedzinach ich życia. Zwrócił uwagę, że 11 września uchwalona została ustawa o osobach starszych, której przepisy wejdą w życie z początkiem nowego

roku. Zaznaczył, że OPS to reprezentacja 6 mln seniorów żyjących w Polsce. – To dobry początek, który prowadzi będzie do dobrych zmian na rzecz osób starszych – powiedział. Przewodniczący podkreślił też, że warto konsekwentnie tworzyć różnorodne formy dialogu i wspierania seniorów.

Od 25 lat 1 października obchodzony jest Międzynarodowy Dzień Osób Starszych. Został ustanowiony przez Zgromadzenie Ogólne ONZ 14 grudnia 1990 roku. Zwołanie inauguracyjnego Obywatelskiego Parlamentu Seniorów (OPS) jest inicjatywą największych i najbardziej reprezen-

W Parlamencie, fot.: arch.

tatywnych środowisk seniorskich w Polsce. Należą do nich: Uniwersytety Trzeciego Wieku (reprezentowane przez Fundację „Ogólnopolskie Porozumienie UTW” i Ogólnopolską Federację Stowarzyszeń UTW), Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów (liczący 500 tys. członków zrzeszonych w 2500 jednostkach: okręgach, rejonach i kołach) oraz gminne rady seniorów (powstające w oparciu o art. 5c Ustawy o samorządzie gminnym, mające charakter konsultacyjny, doradczy i inicjatywny).

Założonymi przez inicjatorów priorytetami OPS są: rzecznictwo i reprezentacja osób starszych wobec władz publicznych, monitorowanie i ocena realizacji programów dotyczących osób starszych, formułowanie stanowisk i opinii, inicjowanie i wspieranie systemowych rozwiązań prawnych, organizacyjnych i finansowych poprawiających sytuację życiową osób starszych. Ćrodowiska inicjatywne za niezbędne uważają stałe monitorowanie sytuacji osób starszych, z uwzględnieniem aspektów społecznych, medycznych i ekonomicznych.

ZOSTAŃ DETEKTYWEM

*Ciekawe studia podyplomowe uruchamia Instytut Edukacji Technicznej i Bezpieczeństwa AJD.
Jest to detektywistyka i systemy bezpieczeństwa.*

Studia mają przygotować słuchaczy do uzyskania licencji detektywa i wielostronnie przygotować do pracy w charakterze detektywa w zakresie:

- skutecznego prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie usług detektywistycznych, znajomości praw i obowiązków detektywa, ochrony informacji niejawnych oraz ochrony danych osobowych;
- podstaw kryminalistyki i kryminologii, zagadnień z zakresu prawa karnego i cywilnego oraz wywiadu i kontrwywiadu gospodarczego.

Słuchacze ponadto zdobędą wiedzę oraz praktyczne umiejętności w zakresie m.in. systemów alarmowych oraz monitoringu i kontroli dostępu, identyfikacji biometrycznej, kryptografii oraz informatyki odciskowej. Program studiów jest zgodny z Ustawą z dnia 6 lipca 2001 roku o usługach detektywistycznych (Dz. U. z 2014 r. poz. 273 ze zm.) oraz Rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 16 grudnia 2013 roku w sprawie szkolenia dla osób ubiegających się o wydanie licencji detektywa (Dz. U. 2013 poz. 1638).

Studia realizowane są w systemie niestacjonarnym trwają dwa semestry. Program obejmuje 210 godzin dydak-

tycznych. Studia podyplomowe kierowane są do osób pragnących zdobyć wielostronnie przygotowanie do pracy w charakterze detektywa oraz uzyskać wiedzę i praktyczne umiejętności w zakresie systemów alarmowych, monitoringu i kontroli dostępu. Warunkiem uczestnictwa w podyplomówce detektywistyka i systemy bezpieczeństwa jest legitymowanie się dyplomem ukończenia studiów wyższych co najmniej pierwszego stopnia.

AKADEMIA IM. JANA DŁUGOSZA
W CZĘSTOCHOWIE

WSPÓŁPRACA Z I LICEUM IM. F. FABIANIEGO

O szerokiej współpracy pomiędzy I Liceum im. Feliksa Fabianiego w Radomsku a AJD rozmawiano podczas roboczego spotkania w Szkole. Z wizytą do Radomska udała się prorektor ds. rozwoju dr hab. Anna Wypych-Gawrońska, prof. AJD oraz władze i przedstawiciele Instytutu Filologii Obcych: dr Elżbieta Pawlikowska-Asendrych, dr Joanna

Ławnikowska-Koper i mgr Anna Skowron. Liceum reprezentowała dyrektor mgr Renata Kosela wraz z nauczycielami. Rozmowy dotyczyły współpracy między partnerami. Szczególny nacisk został położony na plany dotyczące projektu poświęconego Tadeuszowi Róże- wiczowi, a wraz z nim kwestii związanych z możliwościami udziału pracowników AJD i uczniów w konferencji oraz zajęciach z wykorzystaniem języków obcych (szczególnie w zakresie języka niemieckiego). W trakcie spotkania podpisany został list intencyjny dotyczący współpracy. Już wkrótce do Szkoły uda się zespół promujący studia w AJD. Uczniowie Liceum odwiedzą nas w Częstochowie i wezmą udział w laboratoriach językowych i w pokazach w planetarium. W Szkole kształcą się ponad 150 maturzystów. Spotkanie w Radomsku odbyło się 29 października.

*Na fotografii od lewej: Renata Kosela dyrektor I LO i dr hab. Anna Wypych-Gawrońska, prof. AJD,
fot.: M. Makowski*

NAGRODA MINISTRA DLA NASZEGO PRACOWNIKA

Wybitni polscy akademicy odebrali Nagrody Ministra. Uroczysta gala odbyła się 12 października w warszawskim Pałacu Prymasowskim. Nagrodę za całokształt dorobku otrzymał prof. dr hab. Józef Drabowicz (Prorektor ds. Nauki Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie).

Laureaci odebrali statuetki z rąk minister nauki i szkolnictwa wyższego, prof. Leny Kolarskiej-Bobińskiej. Uhonorowani zostali badacze najwybitniejsi w swoich dyscyplinach, odkrywcy nowych technologii, autorzy istotnych teorii i dzieł naukowych.

– To wyróżnienie za osiągnięcia na różnych polach działalności akademickiej i naukowej. Naukowcy w swojej karierze zawodowej spełniają bowiem różne role i poświęcają się różnym celom – podkreśla w trakcie gali minister nauki. – Są przede wszystkim nauczycielami akademickimi i mentorami, są uczonymi, którzy szukają odpowiedzi na pytania o otaczający nas świat i objaśniają różne zjawiska, pracują nad wdrażaniem wynalazków, zarządzają uczelniami i są organizatorami życia naukowego. Wreszcie, co staje się coraz ważniejsze, upowszechniają wiedzę o nauce – mówiła prof. Kolarska-Bobińska.

Więcej o nagrodach oraz lista nagrodzonych pod linkiem:

<http://www.nauka.gov.pl/aktualnosci-ministerstwo/tegoroczne-nagrody-ministra-rozdane.html>

Profesor Józef Drabowicz, fot.: M. Makowski

Prof. dr hab. Józef Drabowicz

Urodził się w 1946 roku w Działoszynie (woj. łódzkie). Studia chemiczne ukończył na Uniwersytecie Łódzkim, gdzie w 1969 roku obronił pracę dyplomową na Wydziale Matematyki, Fizyki i Chemii. W tym samym roku podjął pracę w łódzkim Zakładzie Związków Heteroorganicznych Instytutu Chemii Organicznej Polskiej Akademii Nauk, a po utworzeniu w roku 1972 Centrum Badań Molekularnych i Makromolekularnych PAN znalazł się w kierowanym przez ówczesnego docenta Mariana Mikołajczyka Zakładzie Organicznych Związków Siarki. Doktorat obronił w 1975 roku w IChO PAN w Warszawie, a habilitację uzyskał w roku 1987 na Uniwersytecie Łódzkim. Tytuł profesorski otrzymał w roku 1998. Od 2003 roku jest profesorem zwyczajnym i kierownikiem Pracowni Stereochemii w Zakładzie Chemii Heteroorganicznej CBMM PAN. Od 2002 roku pracuje równocześnie na stanowisku profesora zwyczajnego na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie.

Od początku swojej kariery naukowej prof. Drabowicz zajmował się chemią chiralnych pochodzeń heteroorganicznych i ich wykorzystaniem w badaniach mechanizmów reakcji. W latach 1976-1977 odbył roczny staż doktorski na Uniwersytecie w Tsukubie, w zespole znanego japońskiego chemika prof. Shigeru Oae. W latach 1989-1990 pracował w grupie prof. J.C. Martina na Uniwersytecie Vanderbilta w Nashville, realizując własny projekt badawczy.

Po powrocie do kraju kontynuował badania związane z chemią i stereochemią organicznych związków siarki i heteroatomów oraz ich wykorzystaniem w chemii nowych materiałów. Prof. Drabowicz opublikował ponad 150 prac oryginalnych oraz ponad 50 artykułów przeglądowych i wieloautorskich opracowań monograficznych napisanych na zamówienie edytorów znanych serii wydawniczych. W latach 2008-2010 był członkiem Rady Redakcyjnej „The Open Inorganic Chemistry Journal”. Od października 2010 roku jest członkiem Rady Redakcyjnej „ISRN Organic Chemistry”. W 2015 roku został członkiem Komitetu Redakcyjnego „Phosphorus, Sulfur and Silicon”. Obecnie jest edytorem dwóch tomów „Science of Synthesis” Update (33 i 39). Jest też współautorem 10 patentów i zgłoszeń patentowych. Był promotorem w 5 zakończonych przewodach doktorskich i recenzentem ponad 60 prac doktorskich wykonanych w polskich i zagranicznych instytucjach naukowych, 20 rozpraw habilitacyjnych oraz 9 wniosków o nadanie tytułu profesora. Przez wiele lat przewodniczył Sekcji Chemii Heteroorganicznej PTChem. Od 2013 roku jest przewodniczącym Częstochowskiego Oddziału PTChem. W 2012 roku został członkiem Międzynarodowych Komitetów doradczych serii konferencji International Conference on the Organic Chemistry of Sulfur (ISOCS) and International Conference on Halogen Chemistry Halchem. W roku 2012 był przewodniczącym

BEZPIECZNA SZKOŁA – BEZPIECZNI UCZNIOWIE – BEZPIECZNA PRZYSZŁOŚĆ

29 września 2015 w auli Akademii im. Jana D³ugosza w Czêstochowie przy al. Armii Krajowej 13/15 mia³y miejsce II Warsztaty Profilaktyczne „Bezpieczna szko³a – Bezpieczni uczniowie – Bezpieczna przysz³oœæ” dla dyrektorów szk³ i placówek oœwiatowych regionu czêstochowskiego. Organizatorami warsztatów byli: Stowarzyszenie Genera³ów Policji Rzeczypospolitej Polskiej, Instytut Edukacji Technicznej i Bezpieczeñstwa Akademii im. Jana D³ugosza w Czêstochowie, Komenda Miejska Policji w Czêstochowie, Czêstochowska Grupa PaT, Szko³a Podstawowa z Oddzia³ami Integracyjnymi nr 53 im. Marii Sk³odowskiej-Curie w Czêstochowie, Urz¹d Miasta Czêstochowy, Starostwo Powiatowe w Czêstochowie.

Organizatorzy od kilku lat prowadz¹ w regionie czêstochowskim dzia³ania profilaktyczne ukierunkowane na podnoszenie bezpieczeñstwa dzieci i m³odzie¿y. Dzia³ania te wpisuj¹ siê w program Komendy G³ównej Policji „Profilaktyka a Ty”.

Komitetu Organizacyjnego 25. edycji konferencji ISOCS, a w 2015 roku kierowa³ pracami Komitetu Organizacyjnego Konferencji HALCHEM. Obrady obydwu konferencji odby³y siê na terenie AJD. W roku 2014 z jego inicjatywy zorganizowany zosta³ w Czêstochowie 57. Zjazd Naukowy PTChem. Przy jego organizacji prof. Drabowicz pe³ni³ obowi¹zki przewodnicz¹cego Komitetu Naukowego. Warto dodaæ, ¿e w obradach Zjazdu, który zgromadzi³ ponad tysi¹c uczestników z kraju i z zagranicy, uczestniczy³ prof. Eiichi Negishi, laureat Nagrody Nobla z chemii (w roku 2010). Od wielu lat prof. Drabowicz przewodniczy komitetom organizacyjnym dwóch miêdzynarodowych konferencji organizowanych corocznie przez Sekcje Chemii Heteroorganicznej na terenie CBMiM PAN i Wydzia³u Matematyczno-Przyrodniczego AJD w Czêstochowie.

Za swoje osi¹gniêcia naukowiec by³ kilkakrotnie nagradzany indywidualnymi i zespo³owymi nagrodami naukowymi. W 1981 by³ laureatem indywidualnej Nagrody Sekretarza III Wydzia³u PAN. By³ równie¿ kilkakrotnie cz³onkiem zespo³ów nagradzanych przez Sekretarza Naukowego PAN i Rektora U£. Wyró¿niony zosta³ równie¿ kilkakrotnie nagrod¹ Rektora AJD. W 2011 roku Polskie Towarzystwo Chemiczne postanowi³o uhonorowaæ prof. dr. hab. Józefa Drabowicza medalem im. St. Kostaneckiego za wybitne osi¹gniêcia w dziedzinie chemii organicznej.

Podczas konferencji, fot.: MM

Moderatorem warsztatów by³ wiceprezes Stowarzyszenia Genera³ów Policji RP, by³y Komendant G³ówny Policji, gen. w st. spocz. Tadeusz Budzik. Spotkanie rozpoczê³o siê od wyst¹pienia Pe³nomocnika Komendanta G³ównego Policji ds. promocji bezpieczeñstwa publicznego, inspektora Grzegorza Jacha, twórcy programu KGP „Profilaktyka a Ty”, natomiast czêstochowski ekspert tego programu, mgr Joanna Banasiak, wraz z grup¹ m³odzie¿y przedstawi³a spektakl profilaktyczny pt. „Spisek”. Gen. w st. spocz. Tadeusz Budzik zaprezentowa³ wyniki badañ dotycz¹cych zjawiska narkomanii w³ród uczniów, a Naczelnik Wydzia³u do Walki z Narkotykami Zarz¹du w Katowicach Centralnego Biura G³êdczego Policji podinsp. Marek Kasztelan omówi³ zagadnienia zwi¹zane ze zwalczaniem narkotyków i dopalaczy. Eksperti Wydzia³u Zwalczaj¹cego Cyberprzestêpczoœæ Komendy Wojewódzkiej w Katowicach, nadkom. Marcin Cyganek i sier¿. szt. Szymon Czogiel, zaprezentowali zagro¿enia zwi¹zane z cyberprzestêpczoœci¹. Ostatni panel warsztatów prowadzony przez funkcjonariuszy Oddzia³u Antyterrorystycznego Komendy Wojewódzkiej Policji w Katowicach poœwiêcono zasadom zachowania personelu szko³y w przypadku pod³o¿enia ładunku wybuchowego, wtargniêcia uzbrojonego sprawcy lub wyst¹pienia innego przejawu terroru kryminalnego.

Uczestnicy Warsztatów mieli mo¿liwoœæ bezpoœrednich konsultacji i rozmów z kadr¹ naukow¹ Akademii im. Jana D³ugosza, komendantami Komisariatów Policji, naczelnikami Pionu Prewencji, Ruchu Drogowego i Kryminalnego Komendy Miejskiej Policji w Czêstochowie, funkcjonariuszami CBG, KWP w Katowicach, AT Komendy Wojewódzkiej Policji w Katowicach oraz innymi ekspertami zajmuj¹cymi siê bezpieczeñstwem.

Warsztaty z pewnoœci¹ przyczyni¹ siê do poprawy poziomu bezpieczeñstwa w szko³ach i placówkach oœwiatowych naszego regionu.

Opr. Marcin Sosnowski

PIĄTE UPRAWNIENIE

28 września Centralna Komisja do Spraw Stopni i Tytułów nadała Wydziałowi Filologiczno-Historycznemu Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora nauk humanistycznych w dyscyplinie językoznawstwo. Jest to piąte w Uczelni i trzecie dla Wydziału uprawnienie do nadawania stopnia doktora. Przypomnijmy, że jednostka posiada także uprawnienia do nadawania stopnia doktora habilitowanego na kierunku historia.

O rozwoju Wydziału oraz sprawach związanych z uruchomieniem studiów trzeciego stopnia w dyscyplinie językoznawstwo rozmawiamy z dziekanem Wydziału dr hab. Agnieszką Czajkowską, prof. AJD oraz pracownikiem Instytutu Filologii Polskiej dr hab. Urszulą Wójcik, prof. AJD.

Marek Makowski: Co to jest językoznawstwo?

Dr hab. Urszula Wójcik, prof. AJD: Językoznawstwo, czyli lingwistyka jest nauką, dla której język jest głównym przedmiotem badań. Mieści się w obrębie nauk humanistycznych i zajmuje wśród nich specyficzną pozycję, oscylując pomiędzy naukami o charakterze idiograficznym i nomotetycznym. W związku z przeobrażeniami współczesnej humanistyki i silnymi tendencjami do badań o charakterze interdyscyplinarnym nie można wytyczyć ostrej granicy między językoznawczym a niejęzykoznawczym aspektem badań nad językiem. Współcześnie, stosując różne kryteria, można wyróżnić kilka dyscyplin językoznawczych. Ze względu na przedmiot badania wyróżniamy językoznawstwo wewnętrzne, zajmujące się opisem samego systemu językowego i językoznawstwo zewnętrzne, uwzględniające związki języka z otaczającą go rzeczywistością. W tym typie badań mieszczą się m.in. socjolingwistyka, psycholingwistyka, językoznawstwo kulturowe, języko-

znawstwo normatywne i glottodydaktyka. Kolejne kryterium podziału to aspekt badawczy, w związku z tym mówimy o językoznawstwie synchronicznym i diachronicznym, zakres badań (jeden język lub porównanie kilku) implikuje podział na językoznawstwo ogólne i szczegółowe. Językoznawstwo wykazuje tylko pozorną jednorodność, obecnie większość badań lingwistycznych rozwija się dynamicznie w powiązaniu z innymi pokrewnymi naukami, które również przedmiotem swoich badań uczyniły język.

Pani Dziekan, kiedy ruszą studia doktoranckie?

Dr hab. Agnieszka Czajkowska, prof. AJD: Studia doktoranckie ruszą od 1 października 2016 roku. Obecnie Komisja Wydziałowa przygotowuje wszystkie niezbędne dokumenty, m.in. program studiów, tematykę zajęć efekty kształcenia.

Do kogo te studia będą adresowane?

Dr hab. Agnieszka Czajkowska, prof. AJD: Studia są adresowane do absolwentów humanistycznych kierunków magisterskich, nie tylko do polonistów, ale też do filologów

OGRÓD MOICH MARZEŃ

Warsztaty plastyczne pod tytułem „Ogród moich marzeń” odbyły się 22 września 2015 w Szkole Podstawowej w Rędzinach-Osiedlu. Były jedną z części projektu finansowanego przez Fundację CEMEX Budujemy Przyszłość. Celem projektu jest popularyzacja wiedzy przyrodniczej i pobudzanie świadomości ekologicznej uczestników poprzez:

1. uświadomienie dzieci na walory estetyczne elementów przyrody znajdujących się w ich otoczeniu, zarówno pojawiających się spontanicznie, jak i celowo wprowadzonych przez człowieka
2. zwrócenie uwagi dzieci na różnorodność świata roślin
3. pokazanie roli człowieka jako jednej z sił kształtujących otaczające nas środowisko przyrodnicze. Zwrócenie uwagi na fakt, że przyroda pozostaje pod silnym antropogenicznym

Podczas warsztatów z najmłodszymi, fot.: arch.

wpływem człowieka, ale charakter wpływu zależy od realizowanych przez człowieka celów.

Warsztaty były prowadzone przez Joannę Kmiecik i Dorotę Radecką ze Stowarzyszenia Rodzin i Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych „Dar Serca” z Rędzin oraz dr Annę Świńską-Wyrzychowską z AJD w Częstochowie. Fundacja CEMEX Budujemy Przyszłość reprezentowana przez Bożenę Ciedzik. W organizacji imprezy pomagali także rodzice i opiekunowie uczestników.

W czasie warsztatów uczestnicy rysowali drzewa lub owoce, jakie powinny rosnąć w przyszłym ogrodzie. W kolejnym etapie projektu planowane jest zasadzenie drzew i krzewów owocowych na terenie szkoły. W czasie imprezy, oprócz malowania, można było także skosztować różnych owoców, a także obejrzeć kolekcję szyszek oraz owoców drzew i krzewów z Polski i zagranicy.

angielskich. Wydział posiada bowiem kadrę profesorską zdolną do prowadzenia doktoratów z takich obszarów językowych.

Czy w Częstochowie oraz regionie jest duże zainteresowanie takimi studiami?

Dr hab. Agnieszka Czajkowska, prof. AJD: Studia doktoranckie w dyscyplinie językoznawstwo były od dawna oczekiwane przez absolwentów naszego Wydziału, piszących prace magisterskie na tematy związane z badaniem języka. Nasze doświadczenia z prowadzenia studiów doktoranckich z historii i literaturoznawstwa pokazują, że kształtowani przez nas młodzi ludzie odczuwają chęć dalszego zdobywania wiedzy i umiejętności. Jesteśmy przekonani, że nowa dyscyplina przyciągnie na Wydział Filologiczno-Historyczny nie tylko rodzimych absolwentów, ale też kandydatów z innych uczelni, którzy – wobec braku takiej oferty z naszej strony – wybierali się do innych jednostek.

Jakie są plany rozwoju Wydziału Filologiczno-Historycznego? Czy może jakieś nowe kierunki, starania o nowe doktoraty?

Dr hab. Agnieszka Czajkowska, prof. AJD: Kolejne

uprawnienia to rzeczywiście ogromny sukces Wydziału, na który złożyły się nie tylko dobrze napisany wniosek czy odpowiednia polityka kadrowa ostatnich lat (wielka tu zasługa władz rektorskich Akademii). Przede wszystkim to efekt wieloletniej pracy naszych koleżanek i kolegów, którzy zdobywali kolejne stopnie i tytuły naukowe, doskonałe warsztaty naukowe w kraju i za granicą, a także współpracując z wieloma jednostkami akademickimi, udowodnili, że mogli sami kształcić młodych kadrę i w ten sposób wzbogacać polskie życie naukowe. W niedalekiej przyszłości myślimy o uprawnieniach habilitacyjnych w dyscyplinie literaturoznawstwo i językoznawstwo. Mamy już takie uprawnienia w dyscyplinie historia, wierzę, że jesteśmy blisko zdobycia kolejnych. Nie zapominamy również o wzbogacaniu oferty studiów licencjackich i magisterskich o nowe kierunki.

Przygotowujemy wniosek o otwarcie studiów II stopnia na kierunkach bezpieczeństwo narodowe i kulturoznawstwo europejskie.

Dziękuję za rozmowę.

ZBLIŻA SIĘ ŚWIĘTO UCZELNI

11 grudnia odbędzie się Święto Uczelni, które w tym roku połączono z obchodami jubileuszu 600-lecia urodzin patrona Jana Długosza. Ważnym punktem Święta będzie nadanie tytułu doktora honoris causa prof. zw. dr. hab. Marianowi Kisielowi. Naukowiec jest cenionym historykiem literatury, krytykiem literackim i poetą. Posiada bogaty dorobek w zakresie badań nad literaturą polską po 1939 roku w kraju i na emigracji. Warto odnotować, że po naukowcach: Henryku Samsonowiczu, Jerzym Strzelczyku i Gerhardzie Fieguthcie, prof. Marian Kisiel będzie czwartą osobą w ten sposób wyróżnioną przez społeczność AJD. By oddać cześć i zarazem honor sławnemu patronowi naszej Akademii, społeczność akademicka organizuje uroczysty koncert. Będzie nim prawykonanie utworu znanego kompozytora Juliusza Łuciuka „Jan Długosz Dziejopisarz Polski” (został napisany specjalnie na ten wspaniały dzień). W trakcie koncertu zaplanowano udekorowanie medalem Gloria Artis: Juliusza Łuciuka i Katarzynę Suską-Zagórską, a odznaką honorową „Zasłużony dla Kultury Polskiej”: Katarzynę Janus,

Przemysława Jeziorowskiego, Zdzisława Sierpińskiego. Koncert i uroczysta dekoracja odbędą się w Filharmonii Częstochowskiej. Szczegółowo o tych wydarzeniach napiszemy w numerze „Res Academicae” nr 1/2016.

KOLEJNY PRACOWNIK AJD Z NAGRODĄ IM. KAROLA MIARKI

Po raz trzydziesty trzeci marszałkowie dwóch województw – śląskiego i opolskiego – wyróżnili Nagrodą im. Karola Miarki ludzi niezwykłych, niepospolitych, wyjątki i jednoznacznie zaznaczających swoją obecność wśród mieszkańców obu regionów. Wśród tegorocznych laureatów nagrody znalazł się prof. Jerzy Mizgalski (pracownik Instytutu Nauk Politycznych AJD). Zainteresowania naukowca ogniskują wokół problemów tożsamości, działalności samorządu, funkcjonowania wspólnot lokalnych, mniejszości etnicznych i religijnych, kultury i obyczajowości żydowskiej.

Uroczystość odbyła się w Filharmonii Opolskiej.

W tym roku przypada 190. rocznica urodzin Karola Miarki (ur. 22 października 1825 r. w Pielgrzymowicach, zm. 15 sierpnia 1882 r. w Cieszynie), wybitnego polskiego działacza społecznego na Górnym Śląsku, nauczyciela, pisarza, publicysty, drukarza, inicjatora i organizatora wielu polskich organizacji społecznych i gospodarczych.

Nagroda im. Karola Miarki to wyróżnienie przyznawane przez władze województw śląskiego i opolskiego. Jej laureatami są osoby upowszechniające kulturę i naukę, które w swojej pracy i twórczości nawiązują do idei wcielanych w życie przez patrona nagrody i wnoszą trwałe humanistyczne wartości do kultury regionalnej i narodowej. Wyróżnienie wręczane jest od 1983 roku w październiku – w rocznicę urodzin Karola Miarki.

Dr hab. Jerzy Mizgalski, prof. AJD, fot.: arch.

W gronie uhonorowanych nagrodami im. Karola Miarki znajdują się liczni pracownicy AJD oraz inne osoby blisko związane z Uczelnią. Przypomnijmy, kto dotychczas otrzymał tę nagrodę: Andrzej Skalski (1987 r.), dr Marceł Antoniewicz (1999), ks. prof. zw. dr hab. Jan Zwiłek (2002), prof. dr hab. Marian Głowacki (2005), dr Juliusz Sętowski (2007), prof. dr hab. Ryszard Szwed (2008), dr hab. Dariusz Ziótkowski (2009), Zofia Rozanow (2011), dr Bogdan Wszódek (2013), prof. dr hab. Elżbieta Hurnik (2014), dr hab. Jerzy Mizgalski (2015).

AKADEMIA MŁODYCH WYNAŁAZCÓW W AJD

Przy AJD zainaugurowała działalność Akademia Młodych Wynalazców. Pierwszy wykład odbył się 18 października. W audytorium zasiadli młodzi ludzie, głównie gimnazjaliści, spragnieni wiedzy, ciekawych doświadczeń, chcący nauczyć się czegoś pożytecznego.

Wykład inauguracyjny pt. „Uczmy się dostrzegać to, czego inni nie spostrzegli” wygłosił prof. dr hab. inż. Janusz Boratyński (pracownik Instytutu Chemii, Ochrony Środowiska i Biotechnologii WMP AJD). Wykład został poświęcony rozwiązaniam dróg, które doprowadziły między innymi do konstrukcji maszyny parowej, odkrywania leków... W kolejnych odsłonach cyklu (zaplanowano na razie 5 spotkań) młodzież miała okazję poznać m.in. pracę planetarium AJD, drukarek 3D, zapoznać się z różnymi zagadnieniami chemicznymi, dowiedzieć się wielu ciekawostek z kryminologii i badań nad DNA czy zgebietajniki dżdwięku. Pomysłodawcy przedsięwzięcia chcą, by pierwszy cykl skończył się przed świętami Bożego Narodzenia 2015.

– Chcemy zachęcić młodych ludzi, by interesowali się nauką – tłumaczy Agnieszka Godela, sekretarz Akademii Młodych Wynalazców. – Naszym celem jest pokazanie nauki w jak najbardziej przystępny sposób. Ma to pobudzać młodych do myślenia i zadawania pytań. Sądzimy, że to najlepsza szansa na docieranie do młodych i zarazem doskonały sposób na propagowanie nauki.

Pomysłodawcy przedsięwzięcia podkreślają, że jeśli ta forma nauki i kontaktu z nią spodoba się młodzieży, to w przyszłym roku można spodziewać się kolejnego cyklu.

Tegoroczny cykl wykładów adresowany jest do wszystkich chętnych, choć organizatorzy twierdzą, że głównym adresatem są gimnazjaliści (osoby, które ukończyły 10 lat). Spotkania AMW odbywają się w budynku Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego.

Oto relacja z pierwszego wykładu:

– W czasie pierwszego spotkania AMW wręczyliśmy nominacje oraz zaprzysięgliśmy na Młodych Wynalazców. Choć spodziewaliśmy się mniejszego zainteresowania,

NAGRODA ZA DOKTORAT

W cięgu roku organizowanych jest w Polsce wiele konkursów na najlepszą rozprawę doktorską. Miżo nam poinformowaæ, że jeden z nich wygrała dr Adrianna Sarnat-Ciastko, nauczyciel akademicki zatrudniony na Wydziale Pedagogicznym Akademii im. Jana D³ugosza.

Już po raz drugi Polskie Towarzystwo Diagnostyki Edukacyjnej skupiają ce w swoich szeregach tak akademików, jak i przedstawiciele polskich szkół, instytucji nadzoru pedagogicznego czy ośrodków doskonalenia nauczycieli ogłoszono konkurs na najlepszą pracę dyplomową (magisterską i doktorską) z zakresu diagnostyki edukacyjnej. 17 września kapituła konkursu w trakcie XXI Konferencji Diagnostyki Edukacyjnej. Zastosowania diagnozy edukacyjnej ogłoszono swój werdykt. Nagroda nie została przyznana żadnej zgłoszonej pracy magisterskiej, a wśród prac doktorskich przypadła przedstawicielce Akademii im. Jana D³ugosza dr Adriannie Sarnat-Ciastko. Wyróżniona praca doktorska pt. „Tutoring w polskim systemie oświaty. Badania nad rozwojem metody tutoringowego ze szczególnym uwzględnieniem efektów jej stosowania dla nauczyciela i ucznia w ujęciu analizy transakcyjnej” została stworzona pod kierunkiem prof. AJD dr. hab. Jarosława Jagieby i obroniona z wyróżnieniem w grudniu 2014 r. na Wydziale Pedagogicznym Akademii Ignatianum w Krakowie.

Jak twierdzi nagrodzona – wyróżnienie jest dla niej zaszczytem, ale również źródłem satysfakcji. – Polskie Towarzystwo Diagnostyki Edukacyjnej to towarzystwo wyjątkowe, ponieważ jak żadne inne z obszaru nauk pedagogicznych skupia w swoich szeregach tak przedstawicieli oświaty nauki, jak i praktyków, którzy są zatrudnieni w różnych sektorach polskiej edukacji – mówi dr Adrianna Sarnat-Ciastko. – Bycie docenionym przez takie gremium jest dla mnie

dowodem, że moja praca doktorska zyskała zrozumienie. Chcę zbadać w jaki sposób w polskiej szkole implementowana jest metoda tutoringowego, który stanowi alternatywę dla tradycyjnego wychowawstwa klasowego, musiałam dokonać pogłębionego wglądu w rodzimy system oświaty. Choć obraz w wielu miejscach nie napawa optymizmem, dowiodłam, że rozśnie wprowadzana indywidualizacja wychowania może przynieść pozytywne owoce. Tutoring wygasza szkolne konflikty, poprawiając przy tym atmosferę, przyczynia się do zmniejszenia absencji uczniów, ma związek z ich osiągnięciami szkolnymi, poprawia poczucie bezpieczeństwa. To pozytywna zmiana, która na szczęście budzi zainteresowanie coraz większej liczby placówek.

Okazuje się, że prezentowana praca doktorska jest efektem kilkuletniej intensywnej pracy dr Sarnat-Ciastko, która była realizowana poza systemem studiów doktoranckich. – Pisanie rozprawy z tzw. „wolnej stopy” z pewnością ma swoje minusy – przyznaje nagrodzona, – ale bardzo cieszę się, że mogłam liczyć na pomoc mojego promotora, kierownika Zakładu Pedagogiki Społecznej i Terapii Pedagogicznej. Z pewnością nie mogłabym zrealizować swoich zamierzeń bez wsparcia ze strony władz diekańskich Wydziału Pedagogicznego, dyrektora Instytutu Pedagogiki, ale także bez przyznanego mi przez Rektora Akademii im. Jana D³ugosza stypendium doktorskiego. Bardzo dziękuję za wszelkie wyrazy życzliwości.

przybyło około 50 osób w wieku od 8 do 18 lat. Po części oficjalnej, na której mieliśmy zaszczyt gościć przedstawicieli władz Akademii im. Jana D³ugosza i Rady Miasta

Częstochowy oraz przedstawiciela Konfederacji Lewiatan, nadszedł czas na wykład inauguracyjny prof. dr. hab. inż. Janusza Boratyńskiego.

Prof. dr hab. inż. Jerzy Boratyński, fot.: arch.

Bardzo cieszy nas fakt, że już w trakcie trwania wykładu z sali padały pytania skierowane do profesora. Dociekliwość, spostrzegawczość i aktywność Młodych Wynalazców przekroczyła nasze najniższe oczekiwania. Dodatkowo dzieci i młodzież wzięły udział w pokazach chemicznych, które wzbudziły ogromne zainteresowanie zwłaszcza wśród młodszych słuchaczy. W przerwie pomiędzy pokazami na uczestników czekała s³odka poczęstunek. Mamy nadzieję, że uda się naszczepić w Młodych Wynalazcach „bakterie” nauki, że podczas trwania AMW jeszcze wiele pytań zostanie zadanych i doczeka się satysfakcjonującej odpowiedzi. Naszym najskrytszym marzeniem jest to, aby uczestnicy mieli z tego tyle samo frajdy, co my i że dzięki naszej pracy uda się obudzić w nich samodzielne, krytyczne myślenie, chęć rozwiązywania problemów oraz dostrzeganie tego, czego inni nie dostrzegli – opowiada Agnieszka Godela.

NAGRODY ZA PRACE DYPLOMOWE PROMUJĄCE CZĘSTOCHOWĘ

Po raz drugi wręczono nagrody Prezydenta Miasta Częstochowy za najlepszą pracę inżynierską, licencjacką, magisterską lub doktorską zwiastującą z promocją Częstochowy. Kapituła przyznała w tym roku 7 nagród.

Konkurs jest elementem projektu „Akademicka Częstochowa”, realizowanego przez Urząd Miasta we współpracy z wyższymi uczelniami. Do Urzędu Miasta Częstochowy wpłynęło 9 prac: dwie w kategorii praca doktorska, cztery w kategorii praca magisterska, dwie w kategorii praca licencjacka i jedna w kategorii praca inżynierska. W konkursie, decyzją Kapituły złożonej z przedstawicieli Politechniki Częstochowskiej, Akademii Jana Długosza, władz miasta i UM, przyznano siedem nagród:

– w kategorii **praca doktorska** promująca Częstochowę pierwsze miejsce zdobyła Anna Derlatka z Politechniki Częstochowskiej za „Teoretyczno-dowodowalną analizę aluminiowych struktur wykonanych w technologii RFSSW”;

– w kategorii **praca magisterska** promująca Częstochowę pierwsze miejsce otrzymał Kamil Flak z Politechniki Częstochowskiej za: „Wizualizację 3D architektury Wydziału Elektrycznego Politechniki Częstochowskiej na podstawie planów architektonicznych oraz własnych pomiarów w oparciu o oprogramowanie Maxon Cinema 4D oraz Adobe photo shop CS6”; drugiego miejsca nie przyznano, natomiast trzecie miejsce zajęły dwie prace: Pawła Ziobrowskiego z Politechniki Częstochowskiej – pod tytułem: „Modelowanie jednośladowego pojazdu elektrycznego zbudowanego na bazie roweru MTB” oraz Oskara Budzińskiego, absolwenta Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie – pod tytułem: „Implementacja koncepcji CPTED w celu poprawy bezpieczeństwa na terenach zurbanizowanych”;

– w kategorii **praca licencjacka** promująca Częstochowę – pierwszego miejsca nie przyznano, a drugie miejsce otrzymały dwie prace: Arkadiusza Derdy z Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie: „Obrona Częstochowy w 1939 roku jako przedmiot edukacji historycznej na terenie Częstochowy w latach 1989–2013” oraz Adama Tarnowskiego (również z Akademii im. Jana Długosza): „Lider partyjny jako „lokomotywa wyborcza”;

– w kategorii najlepsza **praca inżynierska** promująca Częstochowę trzeci nagrodę wyróżniono pracę „Opracowanie systemu monitoringu bezpieczeństwa publicznego terminala pasażerskiego portu lotniczego EPRU” autorstwa Kamila Szostka, absolwenta Akademii im. Jana Długosza.

Laureaci konkursu na najlepsze prace promujące Częstochowę otrzymują, oprócz dyplomów, nagrody pieniężne:

- za I miejsce - 5000 złotych brutto,
- za II miejsce - 4000 złotych brutto,
- za III miejsce - 3000 złotych brutto.

Uroczystość wręczenia nagród odbyła się 20 października w Urzędzie Miasta Częstochowy. Wzięli w niej udział m.in. autorzy i promotorzy prac oraz członkowie Kapituły. Nagrody przekazał zastępca prezydenta Częstochowy Jarosław Marszałek.

Nagrody dla twórców...

... najlepszych prac - absolwentów AJD, fot.: arch.

AUDYTORIUM DO PRZEBUDOWY

Aula Wydziału Pedagogicznego AJD zostanie przebudowana.

Roboty rozpoczną się jeszcze w tym roku.

Dzięki staraniom wiceminister finansów Izabeli Leszczy (która pełniła tę funkcję w poprzednim rządzie) Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego podjęło decyzję o dofinansowaniu kosztów realizacji inwestycji pn. „Przebudowa auli Wydziału Pedagogicznego Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie”. Planowane dofinansowanie przedstawia się następująco:

2015 r. - 300 000 zł,

2016 r. - 2 780 000 zł.

Prace związane z przebudową rozpoczną się zaraz po wyłonieniu wykonawcy. Tego należy spodziewać się nawet już w listopadzie 2015 roku.

– Nim jednak to nastąpi, musimy podpisać umowę z Ministerstwem Nauki i Szkolnictwa Wyższego na sfinansowanie inwestycji i rozpisać przetarg na wyłonienie firmy, która przeprowadzi modernizację – mówi mgr Mariola Ptaszek, Kanclerz AJD. – Zakres prac jest bardzo szeroki. Obejmuje całkowitą zmianę wystroju wnętrza auli.

Przebudowa obejmuje m.in.:

- przebudowę podium z pozostawieniem obrysu i podniesieniem poziomu o 15 cm dla polepszenia warunków widoczności i przebudowę stopni,
- usytuowanie w skrajnych częściach podium 2 kabin dla tłumaczy i magazynu podręcznego w postaci półek w skończonych częściach uwarunkowanych akustycznie,
- wymianę wykładzin ściennych i podłogowych,
- usytuowanie przy tylnej części kabiny sterowania z wyposażeniem elektronicznym,
- rozmieszczenie 411 miejsc siedzących w układzie symetrycznym z 2 dojazdami wzdłuż części bocznych i 2 dojazdami pośrednimi,

- wymianę drzwi wejściowych do auli,
- wyposażenie w fotele tapicerowane z pulpitemi, ekrany, rolety, nowoczesny system nagłośnienia oraz w system wentylacji mechanicznej i klimatyzacji, a także w instalacje audiowizualne i multimedialne.

Wskładem w AJD w inwestycję jest sfinansowanie opracowania projektu oraz wszelkich pozwoleń niezbędnych do jej rozpoczęcia. Przypomnijmy, że aula nr 121 mieści się przy ul. Waszyngtona (w zachodnim skrzydle budynku, pierwsze piętro). Projekt pochodzi z 1977 roku. Budowa była prowadzona na przełomie lat 70. i 80. XX wieku. Powierzchnia auli wynosi ponad 510 metrów kw., a kubatura ponad 4,3 tys. metrów sześciu. Uczelnia w 2008 roku wymieniła okna w auli, a dwa lata później przebudowano instalację centralnego ogrzewania.

To właśnie w tym pomieszczeniu odbywały się inauguracje (jeszcze za czasów, gdy Uczelnia nosiła nazwę Wyższej Szkoły Pedagogicznej), koncerty, konferencje, spotkania z politykami i innymi znanymi osobistościami. Chętnie korzystali z niej studenci i absolwenci.

Poza modernizację auli Akademia planuje również inwestycje w budynku Wydziału Filologiczno-Historycznego przy al. Armii Krajowej 36a. Zakres inwestycji będzie obejmował termomodernizację budynku, modernizację czytelnicy, wymianę instalacji, zabezpieczenie przeciwpożarowe oraz budowę windy zewnętrznej. Szacowany koszt inwestycji to ponad 8 mln złotych. Wniosek na prace budowlane objęte inwestycją Akademia złożyła w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Z uwagi na znaczny rozmiar przedsięwzięcia inwestycja planowana jest na lata 2016-2018 pod warunkiem uzyskania środków finansowych z MNiSzW.

O LUDMILE MARJAŃSKIEJ

28 października 2015 roku w Sali Reprezentacyjnej Ratusza odbyła się promocja książki „O Ludmile Marjańskiej. Szkice – interpretacje – wspomnienia” pod redakcją Elżbiety Hurnikowej i Iwony Skrzypczyk-Gańkowskiej. Publikacja wydana została przez Muzeum Częstochowskie (2015), sfinansowana ze środków Gminy Miasta Częstochowy.

Książka poświęcona jest pisarce, która urodziła się w Częstochowie w roku 1923; po wojnie wyjechała wraz z mężem do Warszawy, gdzie studiowała, pracowała, prowadziła życie rodzinne, zawodowe i artystyczne. Zasiadła przede wszystkim jako poetka; od roku 1958 do 2004 opublikowała kilkanaście zbiorów wierszy. Ma także w swoim dorobku powieści dla dorosłych, utwory dla dzieci i młodzieży. Jest autorką przekładów z literatury anglojęzycznej; ukończyła anglistykę na Uniwersytecie Warszawskim, kilkakrotnie wyjeżdżała na stypendium do Stanów Zjednoczonych. Uczestniczyła aktywnie w życiu literackim, prowadziła audycje radiowe, należała do Stowarzyszenia Pisarzy Polskich, przez trzy lata pełniła funkcję prezesa.

Ludmiła Marjańska pożyła z Częstochową więzi trwałe i serdeczne. Powróciła do rodzinnego miasta za sprawą własnej twórczości, przede wszystkim powieści autobiograficznych, w których odtworzyła czasy młodości – szkołę, koleżanki, nauczycieli (od roku 1936 uczęszczała do Liceum im. Juliusza Słowackiego, maturę zdała na tajnych kompletach w 1942). W latach osiemdziesiątych została

zaproszona do Częstochowy na wieczór literacki i od tej pory coraz częściej uczestniczyła w spotkaniach z nauczycielami i uczniami Liceum, z którymi pożyła wiele przyjaźni, w wydarzeniach organizowanych przez instytucje kultury. Publikowała na łamach częstochowskiego pisma kulturalnego „Aleje 3” i w „Almanachu Częstochowy”; jej twórczość również była prezentowana i omawiana w „Alejach 3”. W roku 1995 uhonorowana została Nagrodą Prezydenta Miasta Częstochowy. O tym, jak głęboko Ludmiła Marjańska związana była z rodzinnym miastem, świadczy fakt, że swoje 80. urodziny obchodziła w częstochowskim Teatrze im. Adama Mickiewicza.

Poetka zmarła 17 października 2005 roku w Warszawie, pochowana została na cmentarzu w Wilanowie. W Częstochowie przetrwała pamięć o niej, czego znakiem stała się między innymi otwarta w grudniu 2008 roku w Muzeum Częstochowskim, w Gabinetce Wybitnych Częstochowian wystawa: *Ludmiła Marjańska (1923-2005) – „Ach ta niezwykła zwykłość”*. W I LO im. J. Słowackiego organizowany jest Konkurs Literacki im. Ludmiły Marjańskiej. Jej twórczość stała się przedmiotem badań naukowych, których efekty prezentowane były podczas konferencji „Częstochowa w literaturze i kulturze – literatura i kultura w Częstochowie”, zorganizowanej w 2008 roku przez Towarzystwo Literackie im. Adama Mickiewicza – Oddział w Częstochowie, Instytut Filologii Polskiej Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie i Muzeum Częstochowskie. Teksty zostały opublikowane w książce pokonferencyjnej (2009).

Przed dwoma laty, w grudniu 2013, w Instytucie Filologii Polskiej AJD zorganizowano Warsztaty Literaturoznawcze: *Ludmiła Marjańska – w 90. rocznicę urodzin*. Badania naukowe nad twórczością Marjańskiej podjęli wówczas doktoranci w dyscyplinie literaturoznawstwo, pod opieką dr hab. prof. AJD Elżbiety Hurnik. Referaty będące efektem badań autorzy zaprezentowali podczas sesji popularnonaukowej, która stanowiła ważny ogniwko obchodów 90. rocznicy urodzin poetki, zorganizowanych przez różne placówki i instytucje, koordynowanych przez Wydział Kultury, Promocji i Sportu Urzędu Miasta Częstochowy.

Pomysł książki poświęconej poetce rodzi się już od dawna. Do jego realizacji doszło dzięki współpracy przedstawicieli Wydziału Kultury, Promocji i Sportu Urzędu Miasta Częstochowy, Instytutu Filologii Polskiej AJD i Muzeum Częstochowskiego, które przyjęło funkcję wydawcy. Autorami artykułów zamieszczonych w książce są przedstawiciele różnych środowisk i różnych pokoleń – badacze

Od lewej: mgr Maria Jentys-Borełowska, prof. Elżbieta Hurnik, mgr Iwona Skrzypczyk-Gańkowska, fot.: E. Mika

Marta Skrzypczyk, fot.: E. Mika

literatury z Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie, Uniwersytetu Śląskiego, Uniwersytetu Rzeszowskiego, doktoranci Wydziału Filologiczno-Historycznego naszej Uczelni (literaturoznawstwo), nauczyciele, pracownicy instytucji kulturalno-oświatowych Częstochowy i innych miast. Redaktorkami książki: Elżbieta Hurnik, profesor w Instytucie Filologii Polskiej oraz Iwona Skrzypczyk-Gałąkowska, doktorantka czwartego roku literaturoznawstwa. Wśród prezentowanych tekstów znajdują się artykuły naukowe na temat poezji, prozy, listów, jak również wspomnienia, rozmowy, refleksje. Publikacja zyskała piękny szatę graficzną, uświetnia ją fotografie i skany ze zbiorów Marii Marjańskiej-Czernik, Marii Nasińskiej, Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie. Książnicy Pomorskiej w Szczecinie, Muzeum Częstochowskiego.

W promocji książki wzięli udział przedstawiciele władz miasta – zastępca prezydenta, pan dr Ryszard Stefaniak, przedstawiciele Wydziału Kultury, Promocji i Sportu, instytucji kulturalnych, bibliotek, szkół. Przybyli goście z Warszawy – córka Ludmiły Marjańskiej, pani Maria Marjańska-Czernik, a także pani Maria Jentys-Borełowska, autorka jednego z artykułów. Rozmowę z redaktorkami książki prowadzi dyrektor Ośrodka Promocji Kultury „Gaude Mater”, pan Tadeusz Piersiak; podczas spotkania czytano wybrane utwory liryczne, fragmenty prozy i listy Ludmiły Marjańskiej. Zarówno książka, jak i promocja były formą uczczenia pamięci o poetce – w dziesiątą rocznicę jej śmierci.

Oprac. Elżbieta Hurnik

WYKŁADY W BIBLIOTECE JUŻ PO RAZ SIÓDMY

Ciekawe i jak zwykle rozpalają wyobraźnię wykłady przygotowali nasi pracownicy w ramach akcji „Akademia w Bibliotece VII”. W tym roku zaplanowano jedenaście wykładów adresowanych głównie do młodzieży, ale udział w nich może wziąć każdy zainteresowany. Miejscem, gdzie się odbywają, jest sala Biblioteki Główniej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie (al. NMP 22). Udział jest bezpłatny.

- Dr hab. Adam Regiewicz, prof. AJD (Instytut Filologii Polskiej) „Czy człowiek średniowiecza miał poczucie humoru?”, 5 listopada 2015 r. (czwartek), godz. 10.00,
- Dr Barbara Kowalska (Instytut Historii) „Kobiety w średniowieczu”, 18 listopada 2015 r. (środa), godz. 11.30,
- Dr hab. Adam Regiewicz, prof. AJD (Instytut Filologii Polskiej) „Katedra – od kultury średniowiecza do nowych mediów”, 25 listopada 2015 r. (środa), godz. 11.00,
- Dr hab. Agnieszka Czajkowska, prof. AJD (Instytut Filologii Polskiej) „Nieznana przeszłość Marii Skłodowskiej-Curie (o chemii i literaturze w XIX wieku)”, 9 grudnia 2015 r. (środa), godz. 10.00,
- Prof. dr hab. Tadeusz Srogosz (Instytut Historii) „Staropolskie uciechy stołu”, 16 grudnia 2015 r. (środa), godz. 10.00.

Rok 2016

- Dr Katarzyna Milik (Instytut Historii) „Narzędzia kar i tortur w średniowiecznym i nowożytnym wymiarze sprawiedliwości”, 13 stycznia 2016 r. (środa), godz. 10.00,
- Dr hab. Maria Lesz-Duk, prof. AJD (Instytut Filologii Polskiej) „Neologizmy w poezji Mirona Białoszewskiego”, 28 stycznia 2016 r. (czwartek), godz. 10.00,
- Dr hab. Bartosz Mańczyński (Instytut Filologii Polskiej) „Poezja i dobrowe współczesności”, 3 lutego 2016 r., (środa), godz. 11.00,
- Dr Anna Czerniecka-Haberko (Instytut Historii) „Zygmunt August od przodu i tyłu”, 10 lutego 2016 r. (środa), godz. 10.00,
- Dr Violetta Jaros (Instytut Filologii Polskiej) „Kształtowanie się antropimii polskiej (imiona i nazwiska współczesnych Polaków)”, 2 marca 2016 r. (środa), godz. 10.00,
- Dr Joanna Warońska (Instytut Filologii Polskiej) „XX-wieczna literatura za pan brat ze współczesną fizyką. O kilku polskich utworach”, 9 marca 2016 r. (środa), godz. 10.00.

25-LECIE INSTYTUTU HISTORII AKADEMII IM. JANA DŁUGOSZA W CZĘSTOCHOWIE

Uroczyste obchody 25-lecia Instytutu Historii Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie odbyły się 4 listopada. Zostały zainaugurowane otwartym posiedzeniem Rady Instytutu Historii, które swymi obecnościami zaszczylicili: JM Rektor Akademii im. Jana Długosza dr hab. inż. Zygmunt Błk, prof. AJD, Dziekan Wydziału Historyczno-Filologicznego dr hab. Agnieszka Czajkowska, prof. AJD oraz przedstawiciele zaprzyjanych uczelni, wydziałów i instytutów. Centralnym punktem zebrania była uroczystość nadania godności Honorowego Członka Rady Instytutu Historii Akademii im. Jana Długosza dwóm emerytowanym pracownikom Instytutu: ks. prof. dr hab. Janowi Zwiłkowi oraz prof. dr hab. Andrzejowi Zakrzewskiemu. Kolejnym punktem obchodów była wystawa okolicznościowa „Nasze księżki”, zorganizowana w Sali Wystawowej Biblioteki Głównej Akademii im. Jana Długosza. Zaprezentowano na niej wybrane publikacje pracowników oraz plakaty dotyczące konferencji naukowych organizowane przez Instytut Historii w ciągu ostatnich lat.

Jubileusz 25-lecia skłania do przybliżenia historii powstania i działalności tej przężnie funkcjonującej w organizmie Uczelni jednostki, mającej nie tylko prawa doktorowania, ale również do nadawania stopnia doktora habilitowanego oraz doktora honoris causa.

Pomysł utworzenia Instytutu Historii w ramach Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie pojawił się już w latach 80., niestety z wielu względów przez dłuższy czas nie mógł zostać zrealizowany. Dopiero przemiany polityczno-ustrojowe, jakie miały miejsce w Polsce na przełomie lat 80. i 90., otworzyły nowe możliwości. Z inicjatywy prof. dra hab. Andrzeja J. Zakrzewskiego, kierownika Zakładu Historii i Kultury Polskiej działającego w ramach Instytutu Filologii Polskiej, Rada Wydziału Humanistyczno-Pedagogicznego na posiedzeniu w dniu 26 stycznia 1990 r. podjęła uchwałę o konieczności uruchomienia studiów historycznych. Projekt ten w ciągu kilku dni uzyskał formalne poparcie Senatu WSP w Częstochowie i mógłna być zwrócić się z wnioskiem o utworzenie Instytutu Historii do Ministerstwa Edukacji Narodowej. Dzięki życzliwemu podejściu ministra prof. dra hab. Henryka Samsonowicza otrzymano zgodę na uruchomienie 3-letnich studiów licencjackich na kierunku historia, począwszy od roku akademickiego 1990-1991.

Po otrzymaniu zgody MEN na uruchomienie tych studiów rektor WSP prof. dr hab. Edward Polanowski przeprowadził niezbę-

dną restrukturyzację. Dotychczasowy Wydział Humanistyczno-Pedagogiczny został podzielony na dwie jednostki – Wydział Filologiczno-Historyczny i Wydział Pedagogiczny. W skład pierwszego weszły: Instytut Filologii Polskiej, Instytut Filozoficzno-Historyczny i samodzielny Zakład Filologii Germańskiej. Dziekanem Wydziału Filologiczno-Historycznego został prof. dr hab. Aleksander Świeżawski, dyrektorem Instytutu Filozoficzno-Historycznego prof. dr hab. A.J. Zakrzewski, a jego zastępcą dr Marceli Antoniewicz. Stan ten szybko się zmienił, gdyż po wyborze prof. A.J. Zakrzewskiego na Prorektora ds. Nauki, dyrektorem Instytutu został dr M. Antoniewicz, a jego zastępcą dr Piotr Stawiński. Strukturę Instytutu Filozoficzno-Historycznego tworzyło wówczas pięć zakładów:

1. Zakład Historii Starożytnej i Średniowiecznej, pod kierunkiem prof. dra hab. Marka Cetwińskiego;
2. Zakład Historii Nowożytnej, pod kierunkiem prof. dra hab. Andrzeja J. Zakrzewskiego;
3. Zakład Historii Najnowszej, pod kierunkiem prof. dra hab. Ryszarda Szweda;
4. Zakład Teorii i Historii Kultury (od 1995 r. Zakład Historii i Kultury Krajów Europy Środkowej i Wschodniej) pod kierunkiem dra Zbigniewa Jakubowskiego;
5. Zakład Filozofii i Religioznawstwa pod kierunkiem prof. dra hab. Stefana Folarona.

Celem, jaki na początku stawiało sobie grono „ojców założycieli” Instytutu Historii, było podjęcie szerokokierunkowych badań naukowych nad przeszłością Częstochowy i regionu częstochowskiego oraz wykształcenie nauczycieli historii dla szkół

Podczas uroczystych obchodów jubileuszu Instytutu Historii, fot.: M.M.

szczebla podstawowego i średniego na terenie ówczesnego województwa częstochowskiego. Ambicją było również wzmocnienie się w nurt badań naukowych nad różnymi aspektami historii Polski i świata.

Ze względu na zastrzeżenie Ministerstwa Edukacji Narodowej co do liczby samodzielnych pracowników dydaktyczno-naukowych Instytutu Filozoficzno-Historycznego, początkowo można było uruchomić jedynie studia licencjackie. Dbając jednak o dobro swoich studentów, władze Instytutu nawiązały współpracę z Instytutem Historii Uniwersytetu Łódzkiego, dzięki czemu nasi absolwenci mogli kontynuować tam naukę i zdobywać tytuł magistra historii. Szybko udało się jednak pozyskać kadrę naukową z innych ośrodków akademickich, dzięki czemu już w 1993 r. otrzymano zgodę na uruchomienie dwustopniowych studiów 5-letnich, a od roku akademickiego 1997-1998 jednolitych 5-letnich studiów magisterskich. W tym samym czasie (w 1997 r.) w ramach Instytutu powołano nową jednostkę naukowo-dydaktyczną – Zakład Metodologii i Dydaktyki Historii pod kierunkiem prof. dra hab. Tadeusza Srogosza. Ponadto utworzono Grupę Badawczą Historii Krajów Europy Wschodniej.

Nowy wiek przyniósł kolejne zmiany dla struktur Wydziału. W dniu 21 stycznia 2001 r. Komisja do Spraw Tytułów Naukowych i Stopni Naukowych przyznała Wydziałowi Filologiczno-Historycznemu WSP w Częstochowie uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora nauk humanistycznych w dyscyplinie historia. Dało to asumpt do przeprowadzenia restrukturyzacji Instytutu Filozoficzno-Historycznego, w wyniku której zmieniono nazwę na Instytut Historii. Większość dotychczasowych zakładów rozwinięto lub zreorganizowano, a Zakład Filozofii został wydzielony z nowych struktur. Ostatecznie od roku akademickiego 2002-2003 Instytut Historii składa się z ośmiu zakładów:

1. Zakładu Historii Starożytności i Kultury Antycznej, pod kierunkiem prof. dra hab. Wiesława Kaczanowicza;
2. Zakładu Historii Średniowiecznej i Nauk Pomocniczych Historii, pod kierunkiem prof. dra hab. Marka Cetwińskiego;
3. Zakładu Historii Nowożytnej, pod kierunkiem prof. dra hab. Andrzeja J. Zakrzewskiego;
4. Zakładu Historii XIX Wieku, pod kierunkiem prof. dra hab. Bartłomieja Szyndlera;
5. Zakładu Historii XX Wieku, pod kierunkiem prof. dra hab. Ryszarda Szweda;
6. Zakładu Historii Współczesnej, pod kierunkiem prof. dra hab. Jana Walczaka;
7. Zakładu Metodologii Historii i Archiwistyki, pod kierunkiem prof. dra hab. Tadeusza Srogosza;
8. Zespołu Dydaktyki i Doskonalenia Zawodowego Nauczycieli, pod kierunkiem dr Beaty Urbanowicz.

Kolejna zmiana nastąpiła po 2 latach, kiedy to władze Uczelni podjęły decyzję o utworzeniu Instytutu Nauk Politycznych w ramach Wydziału Filologiczno-Historycz-

nego. Jego założycielem stał się Zakład Historii Współczesnej, który w całości przeszedł do nowej jednostki. W 2008 r. rozwinięto Zespół Dydaktyki i Doskonalenia Zawodowego Nauczycieli, a w jego miejsce utworzono Zakład Archiwistyki i Dydaktyki Historii, pod kierownictwem dra hab., prof. AJD Grzegorza Łukomskiego, zaś Zakład Metodologii Historii i Archiwistyki przekształcono w Zakład Metodologii i Historii Historiografii, pod kierownictwem prof. T. Srogosza.

W międzyczasie, dzięki systematycznemu rozwojowi kadry naukowej Instytutu Historii, Centralna Komisja do Spraw Stopni i Tytułów Naukowych w dniu 23 kwietnia 2007 r. przyznała Wydziałowi Filologiczno-Historycznemu uprawnienia do nadawania stopnia doktora habilitowanego nauk humanistycznych w dyscyplinie historia. Było to niezwykle istotne osiągnięcie, stawiające Instytut Historii w gronie najlepszych tego typu jednostek naukowych w kraju.

Niestety, ze względu na spadek liczby studentów, co jest spowodowane ogólnopolską tendencją wykazującą wprost z nią demograficznego, została wymuszona kolejna restrukturyzacja. W wyniku tych działań obecnie Instytut Historii składa się z sześciu zakładów:

1. Zakładu Historii Starożytnej i Średniowiecznej, pod kierunkiem prof. dra hab. Marka Cetwińskiego;
2. Zakładu Historii Nowożytnej, pod kierunkiem prof. dra hab. Andrzeja Stroynowskiego;
3. Zakładu Historii XIX Wieku, pod kierunkiem prof. dra hab. Dariusza Ziótkowskiego;
4. Zakładu Historii XX Wieku, pod kierunkiem prof. dra hab. Tadeusza Dubickiego;
5. Zakładu Metodologii i Historii Historiografii, pod kierunkiem prof. dra hab. Tadeusza Srogosza;
6. Zakładu Nauk Pomocniczych Historii i Archiwistyki, pod kierunkiem dra Marka Nity.

Obecnie dyrektorem Instytutu Historii jest dr hab. Marceł Antoniewicz, prof. AJD, zastępcę dyrektora ds. nauki jest dr hab. Robert Majzner, prof. AJD, a zastępcę dyrektora ds. dydaktyki dr Barbara Kowalska. Instytut zatrudnia 28 pracowników naukowych, w tym 6 profesorów zwyczajnych, 9 profesorów nadzwyczajnych, 2 adiunktów z habilitacją, 10 adiunktów ze stopniem doktora i 1 asystenta w stopniu lektora. Stawia to tę jednostkę w czołowie tego typu ośrodków naukowych w Polsce. Pracownicy Instytutu prowadzą badania naukowe w różnych dziedzinach, począwszy od historii politycznej i militarnej starożytnego Rzymu, przez parlamentaryzm polski epoki stanisławowskiej i dzieje polityczno-gospodarcze ziem polskich w XIX w., po najnowsze dzieje historii Polski. Plonem tych działań są liczne publikacje znajdujące uznanie zarówno w kręgach naukowych, jak i wśród miłośników historii, o czym świadczą chociażby pozytywne komentarze na forach internetowych. Pozwala to mieć nadzieję na dalszy rozwój Instytutu Historii, a także na zwiększony napływ kandydatów na studia prowadzone na tym kierunku.

Maciej Trąbski

JAN DŁUGOSZ - HISTORYCY - HISTORIA

Przypadałca w 2015 r. sześćdziesiąta rocznica urodzin Jana Długosza (1415-1480), najwybitniejszego polskiego dziejopisa doby średniowiecza oraz jednego z powszechnie cenionych historyków europejskich XV w., skłania do ponownego zainteresowania się postaci kanonika krakowskiego, a nade wszystko jego spuścizną dziejopisarską w kraju i za granicą. W tym kontekście w dniach 22-24 października 2015 r. w Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa pt. „Recepcja twórczości Jana Długosza w historiografii krajów europejskich”. Zorganizowana była przez Instytut Historii Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie oraz Polskie Towarzystwo Historyczne Oddział w Częstochowie. Swoją obecnością konferencyjne obrady uświetnili: JM Rektor Akademii im. Jana Długosza dr hab. inż. prof. AJD Zygmunt Błak oraz prorektor ds. kontaktów międzynarodowych prof. dr hab. Anna Wypuch-Gawrońska. Patronat medialny przejął: TVP Historia, czasopismo historyczne „Mówi Wiek” oraz portal historyczny Historia.org.pl. Ważnym elementem rozpoczynającym obrady konferencyjne było odsłonięcie popiersia Jana Długosza, autorstwa znanego częstochowskiego artysty Jerzego Kędziory.

Inicjatorzy konferencji wyznaczili konkretny cel merytoryczny konferencji tj. pogłębienie aktualnej wiedzy o zasięgu geograficzno-politycznym oraz stopniu recepcji faktów i zjawisk opisywanych w dziełach Jana Długosza w skali ponadlokalnej, wynikających ze znajomości (bezpośredniej lub pośredniej) jego monumentalnego dzieła *Annales seu cronicae incliti Regni Poloniae*, w tym umieszczonego na wstępie pierwszego w piśmiennictwie polskim (i nie tylko) traktatu geograficznego *Chorographia Regni Poloniae* oraz weksylogicznego *Banderia Prutenorum*, najstarszego polskiego herbarza *Insignia seu clenodia Regni Polonia* (czyli tzw. Klejnotów Długoszowych), a także *Katalogów* biskupów licznych diecezji, służących od dziesięcioleci historykom do badań biograficznych, genealogicznych, heraldycznych, a ostatnio także prosopograficznych. Zakończono również, że problematyka recepcji twórczości Jana Długosza powinna zostać przedstawiona w ramach chronologicznych dostosowanych do etapów rozwoju historiografii europejskiej, od epoki renesansu i baroku, przez historiografię krytyczną (XVIII – początek XIX w.), po okres powstawania opracowań w pełni już spełniających kryteria historii naukowej (połowa XIX – początek XXI w.).

Prof. dr hab. Jerzy Wyrozumski (Kraków) w referacie wprowadzającym w tematykę konferencji pt. „Jan Długosz. Panorama twórczości” przedstawił życie i działalność historyka w kontekście politycznych,

kulturowych i gospodarczych przeobrażeń Europy Środkowo-Wschodniej w XV w. Niezwykle ważne ujęcie analizowanego zagadnienia zaprezentował prof. dr hab. Piotr Dymmel (Lublin) w referacie „Badania nad Janem Długoszem w historiografii europejskiej”. Celem analiz autor uczynił szeroko ujętą refleksję historiograficzną na temat krakowskiego kanonika. Podobne zamierzenie przytoczył prof. dr hab. Yevhenovi Sinkewyczowi (Mikołajów). W referacie „Recepcja twórczości Jana Długosza w ukraińskiej historiografii” autor przedstawił historiografię poświęconą Długoszowi w ujęciu ukraińskim. Ciekawe spojrzenie na dziedzictwo krakowskiego historyka zaprezentowali kolejni referenci: dr Henadý Siemianuk (Grodno) „Co wiedział o Rusi i jak konstruował swoją narrację Jan Długosz”, dr Vaclava Kofránková (Praga) „Królowie Czech w *Rocznikach* Jana Długosza”, prof. dr hab. Alexandru Simon (Cluj-Napocaka) „Długosz na krucjacie na Wschód. Od Warny do Vaslui”, prof. dr hab. Leontiy Wojtowycz „Podwójna koronacja Daniela Romanowicza: wymysł Długosza czy fakt rzeczywisty?”, prof. dr hab. Małgorzata Durbas (Częstochowa), „*Histoire générale de Pologne* Pierre’a Josepha de Solignaca o Janie Długoszu i jemu współczesnych”, mgr Kęstutis Gudmantas (Wilnius/Wilno) „Problem recepcji *Annales* Jana Długosza w kronikach Wielkiego Księstwa Litewskiego”. Dr Natalia Sinkevych z Muzeum Ławy Pieczerskiej w Kijowie w referacie pt. „Recepcja dzieł Jana Długosza w utworach kijowskich autorów pierwszej połowy XVII wieku” podjął się analizy dzieł z kręgu intelektualistów prawosławnych Ławy Pieczerskiej w Kijowie. Wskazał, że pojawienie się prac badawczych odnoszących się do dzieł Długosza wywołane było nie tyle potrzebą polemiki religijnej z katolicyzmem, a raczej próbą tworzenia własnej kultury historiograficznej wśród społeczeństwa Kijowa XVII w. Dr Nataliia Slizh (Grodno) w referacie „Obraz rycerza Wielkiego Księstwa Litewskiego w kronikach

Odsłonięcie popiersia Jana Długosza autorstwa Jerzego Kędziory, fot.: MM

Jana Długosza i kronikach Wielkiego Księstwa Litewskiego” poddała badaniu rycerza/wojownika w ujęciu teorii archetypu Carla Junga, studiów genderowych oraz koncepcji gry Johana Huizingi. Dr Norbert Morawiec (Częstochowa) w referacie „Konstrukcja/dekonstrukcja jedności. Jan Długosz w polemice prawosławno-katolickiej (wybrane przykłady)” analizował recepcję twórczości Jana Długosza w polemice prawosławno-katolickiej po ustanowieniu unii brzeskiej. Na przykładzie twórczości arcybiskupa Jerzego Koniskiego ukazywał, że dziejowe namysły Długosza zostały wykorzystane dla osłabienia określonych celów politycznych. Powołanie się na autorytet znanego i szanowanego polsko-katolickiego historyka umożliwiało udowodnienie dawnych praw i przywilejów nadawanych Cerkwi prawosławnej przez poszczególnych władców polsko-litewskich. To dzięki Długoszowi prawosławni intelektualni mogli udowodnić, że chrzest Włodzimierza odbył się w okresie podziału Kościołów, a do unii brzeskiej nie było żadnej jedności kościelnej. Skoro tak, unia brzeska była jedynie narzuconym przez rządców aktem, a dzięki rozbiorem Rzeczypospolitej Rusini-uniści mogli powrócić do jedności z prawosławiem i ostatecznie doprowadzić do obalenia Kościoła unickiego. Dr Konstantin Krainii (Kijów) przedstawił temat „Jan Długosz i jego Kronika w twórczości intelektualnej przedstawicieli Akademii Teologicznej w Kijowie”. Autor zwrócił uwagę na fakt występowania wśród historyków Akademii tzw. „osobistej cenzury”, która wręcz zakazywała powoływania się na polskiego i katolickiego dziejopisa. Piszł o „początkach Rusi” badaczom zakazywano wskazywać na jakikolwiek rolę nauki i kultury polskiej w rozwoju Kijowa i ziem ukraińskich. Prof. dr hab. Marek Cetwiński (Wrocław/Częstochowa) w referacie „Jak Jan Długosz przychylił ziemię kłodzką do Polski” podjął się zadania zbadania relacji dotyczącej terytorialno-państwowej przynależności ziemi kłodzkiej zarówno w ujęciu historycznym, jak i historiograficznym. Kolejne referaty

prezentowały badania dotyczące opisów dziejów miast w dziejopisarstwie Długosza. Dr Albina Siemianuk (Grodno) przedstawiła referat pt. „Jan Długosz o Grodnie”, natomiast dr Olha Krainia (Kijów) zaprezentowała temat „Historyczny Kijów w kronice Jana Długosza”. Prof. dr hab. Valerii Lastovskiy (Kyiv/Kijów) w swoim referacie pt. „Początki dziejów Czerkas w dziejopisarstwie Jana Długosza” analizował relacje dziejopisarza na temat powstania miasta Czerkasy. Historyk poddał w wątpliwość tezę o powstaniu nazwy miasta od społeczności czerkieskiej. Prof. dr hab. Janusz Spyra (Częstochowa) w referacie „Od księcia Cieszymira do Studni Trzech Braci. Jeszcze jeden wątek Długosza twórczo rozwinięty” zaprezentował drogę, na jakiej jeden mityczny motyw spotykany w dziele Długosza (podziału państwa Leszka III pomiędzy jego 20 niedłubnych synów, w tym Cieszymira) stał się

punktem wyjścia do zbudowania narracji o założeniu Cieszyna nad Olzą w roku 810. Legenda ta do dzisiaj spełnia funkcję „mitu założycielskiego” Cieszyna, a stało się to dzięki pierwszej kronice księstwa cieszyńskich, którą w 1588 r. wydał drukiem Eleazar Tilisch. Odwołując się do etymologicznego podobieństwa imienia Cieszymir i nazwy Cieszyn, oraz Holsztynu (łac. Olsatia) z krajem nad Olzą, powiła o wydarzeniu, które w narracji Jana Długosza rozgrywało się na Pomorzu i w Holsztynie. Przede wszystkim jednak w swoim wystąpieniu J. Spyra podkreślił ogromną estymę, jaką cieszy się Długosz wśród polskich i niemieckich humanistów, którzy praktycznie cała wiedza o dziejach państwa polskiego czerpali z jego dzieła (choć większość za pośrednictwem drukowanych kronik Macieja z Miechowa i Marcina Kromera). Ostatni referat konferencyjny pt. „Opowieść Jana Długosza o przybyciu Rzymian na Litwę i założeniu miasta Wilna. Nieco uwag do projekcji historiograficznych” zaprezentował prof. dr hab. Marceli Antoniewicz (Częstochowa). Autor – na podstawie szerokiego znanstwa ówczesnej historiografii – wskazał na źródło Długoszowej relacji o przybyciu Litwy i Wilna z rzymskimi protoplastami.

Ostatniego dnia konferencji (24 października) miało miejsce dyskusja panelowa pt.: „O potrzebach i możliwościach zintegrowanych badań nad dziejopisarstwem późnego średniowiecza i czasów wczesnonowoczesnych w Europie Środkowej i Wschodniej”, po czym uczestnicy zwiedzali obiekty zabytkowe okolic Częstochowy (Olsztyn k. Częstochowy, Janów, Złoty Potok).

Komitet Organizacyjny:

- dr hab. Marceli Antoniewicz, prof. AJD – przewodniczący
- dr hab. Maciej Trzbski, prof. AJD
- dr Anna Odrzywolska-Kidawa
- dr Norbert Morawiec

Opr. Norbert Morawiec

O EDUKACJI DZISIEJSZEJ I DAWNIEJSZEJ PO RAZ JEDENASTY

W dniach 26–27 września 2015 r. Zakład Podstaw Pedagogiki zorganizował XI Międzynarodową Konferencję Naukową zatytułowaną EDUKACJA – MIĘDZY TRADYCJĄ A WSPÓŁCZESNOŚCIĄ (KONTYNUACJĘ).

Konferencja jest najstarszym z organizowanych przez Wydział Pedagogiczny Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie cyklicznym spotkaniem naukowym. Pierwsza sesja badaczy edukacji odbyła się w murach naszej Uczelni w roku 2000. Tegoroczna konferencja była już jedenastą edycją. Wśród uczestników byli goście z zagranicy (Ukrainy oraz Słowacji) oraz z krajowych ośrodków akademickich (m.in. z Uniwersytetów: Jagiellońskiego, Gdańskiego, Poznańskiego, Szczecińskiego, Kieleckiego i Opolskiego) i innych uczelni. Udział w konferencji wzięło w sumie 70 osób.

Rozpoczęcie obrad, fot.: A. Sarnat-Ciastko

Uroczystego otwarcia konferencji dokonał JM Rektor AJD prof. Zygmunt Błk. Obradom plenarnym przewodniczyli prof. Janusz Sztumski (Komisja Filozofii i Socjologii O/PAN w Katowicach) oraz prof. Julian Dybiec (Uniwersytet Jagielloński). Obrady zainaugurowała prof. Krystyna Ablewicz (Uniwersytet Jagielloński) wystąpieniem zatytułowanym „Deskrypcja fenomenologiczna i nadawanie znaczeń w kontekście badań doświadczenia osobistego”. Następnie prof. Dominik Kubicki (Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu) przybliżył zagadnienie świadomości historycznej współczesnej edukacji, dążąc do kształtowania twórczego podmiotu jako ideału wychowania wykraczającego poza determinizm wyboru między dawnością a nowością. Z kolei prof. Romuald Grzybowski (Uniwersytet Gdański) zajął się obrazem młodzieży z lat PRL-u w świetle propagandy komunistycznej oraz badań pedagogicznych. Dużo zainteresowanie słuchaczy wzbudziło wystąpienie prof. Michela Henri Kowalewicza (Uniwersytet Jagielloński) zatytułowane „Sergiusz Hessen – między ogłumieniem a obrazem świata”. Natomiast prof. Andrej Rajsky (Uniwersytet w Trnawie – Słowacja) przybliżył filozoficzne źródła wychowania moralnego, prof. Jewhen Sinkiewicz (Czarnomorski Państwowy Uniwersytet w Mikołajowie – Ukraina) – losy Polonii na południowej Ukrainie, a prof. Robert Janik (Politechnika Częstochowska) – edukacyjne wyzwania stojące przed współczesnym pedagogiką społeczną w Niemczech.

Następnie uczestnicy konferencji odbyli obrady w czterech sekcjach: historyczno-świadomościowej, edukacji szkolnej, psychologiczno-pedagogicznej i implikacji edukacyjnych.

W drugim dniu konferencji odbyły się Warsztaty Jasnogórskie. Zorganizowały się na nie pobyt studyjny w Bastionie św. Rocha, zwiedzanie klasztoru, warsztaty naukowe w Bibliotece Jasnogórskiej oraz msza św. w Kaplicy Matki Boskiej Częstochowskiej.

Materiały pokonferencyjne zostaną opublikowane w najbliższym tomie Prac Naukowych AJD, seria: „Pedagogika”.

Mirosław Łapot

Uczestnicy konferencji w drodze na Warsztaty Jasnogórskie, fot.: A. Sarnat-Ciastko

O ROLI NAUCZYCIELI W „EDUKACJI ROWEROWEJ”

„Współczesne wyzwania edukacyjne w zakresie zrównoważonego transportu i bezpieczeństwa rowerzysty na drodze. Dobra praktyka” – to tytuł konferencji, która odbyła się 27 października w Miejskim Urzędzie Marszałkowskim w Katowicach.

Spotkanie zgromadziło rowerzystów, a wśród nich wielu nauczycieli, pedagogów, pracowników oświaty z całego województwa śląskiego. Eksperti zaproszeni do przedstawienia swoich prezentacji przekonywali do korzyści, jakie płyną z codziennego używania roweru jako środka komunikacji, głównie w drodze do szkoły, ale także jako najtańszy i „bezinwalny dla środowiska i środka transportu”. Jak wskazał jeden z ekspertów – Aleksander Wiśniewski (asystent prezydenta miasta Lublina ds. polityki rowerowej) – europejskie miasta widzą coraz większą rolę rowerzystów w rozwiązywaniu takich problemów jak zakorkowane miasta, zdegradowane środowisko czy zagrożająca wielu ludziom nadwaga.

– Stąd pomysły, by najmłodszych Europejczyków już na etapie szkoły – podstawowej lub gimnazjów, a nawet przedszkoli – przysposabiać do jazdy na rowerze oraz bezpiecznego korzystania z tego środka komunikacji – przekonywał Cezary Grochowski ze stowarzyszenia Wrocławska Inicjatywa Rowerowa. – W Europie powstały już szkoły jazdy rowerem. Takie usługi są już również świadczane w Polsce. Na razie może nie we wszystkich miastach, ale np. w Lublinie czy Łodzi jest już to możliwe. Widzę, że sporo w tej materii obok stowarzyszeń rowerowych mogą zrobić nie tylko samorządy, ale również placówki edukacyjne. Im wcześniej zaczniemy te działania, tym szybciej przyniosą one swoje efekty.

Prelegenci zaprezentowali uczestnikom konferencji konkretne przykłady konspektów lekcji i praktyk w terenie, gdzie pod okiem nauczycieli i fachowców, młodzież i dzieci

Podczas konferencji, fot.: arch.

uczy się bezpiecznego oraz odpowiedzialnego korzystania z rowerów w komunikacji miejskiej. Upatrywałem w tym również niebanalną rolę wyższych uczelni, które kształcą nauczycieli, trenerów, instruktorów. W przyszłości absolwenci mogą tę wiedzę upowszechniać wśród dzieci i młodzieży, budując nowoczesne, rowerowe społeczeństwo. Ci, których zainteresował projekt, mogą więcej informacji zaczerpnąć na stronie internetowej: www.rowerowaszkoła.pl.

– Liczymy, że tego typu działania zainteresują również pracowników i studentów Akademii imienia Jana Długosza w Częstochowie – mówi Aleksander Kopia, organizator konferencji i oficer rowerowy ze śląskiego Urzędu Marszałkowskiego w Katowicach.

W konferencji oprócz pracowników AJD uczestniczyli również przedstawiciele innych instytucji zajmujących się oświatą w Częstochowie: Samorządowego Ośrodka Doskonalenia oraz Regionalnego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli WOM.

WYSTAWA O DŁUGOSZU W BIBLIOTECE GŁÓWNEJ

Do 2 listopada można było zwiedzać wystawę zatytułowaną „Szlakiem Jana Długosza w 600. rocznicę urodzin”. Wystawę zorganizowali pracownicy Biblioteki Głównej AJD, którzy zbierali materiały, korzystali ze zbiorów Książnicy. Wśród kilkudziesięciu eksponatów zgromadzonych na wystawie znalazły się książki, czasopisma oraz pocztówki. Publiczność miała okazję zapoznać się m.in. z dziełami M. Bobrzyńskiego i S. Smolki zatytułowanymi „Jan Długosz: jego życie i stanowisko w piątnictwie” (1893), Jan Długosz „Liber beneficiorum dioecesis Cracoviensis, T1, Ecclesia cathedralis Cracoviensis – Eccleliatarum (1863). Wystawę można było zwiedzać bezpłatnie w siedzibie Biblioteki (al. Armii Krajowej 36a). Warto podkreślić, że stała się ona kolejnym wydarzeniem z serii obchodów roku 2015 ogłoszonego przez Sejm RP rokiem Jana Długosza.

INSTYTUCJA NAKAZÓW W POLSKIM I EUROPEJSKIM SYSTEMIE PRAWA

Na Wydziale Nauk Społecznych 9 października odbyła się konferencja naukowa pt. „Instytucja nakazów w polskim i europejskim systemie prawa”, która została zorganizowana przez dr. Tomasza Srogosza i dr. Paulinę Bieć-Srokosz (Instytut Administracji) oraz Ośrodek Badawczy Adwokatury przy Naczelnej Radzie Adwokackiej. Konferencję otworzyli Jego Magnificencja Rektor dr hab. inż. prof. AJD Zygmunt Błk i Dziekan Wydziału Nauk Społecznych dr hab. prof. AJD Romuald Derbis. Uczestniczyli w niej wiceminister sprawiedliwości dr hab. Monika Zbrojewska, Dziekan Okręgowej Rady Adwokackiej w Częstochowie adw. Aleksandra Przedpeńska, Przewodniczący Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Karnego i dyrektor OBA prof. Piotr Kruszyński, wicedyrektor OBA adw. Jan Kuklewicz, naukowcy zajmujący się problematyką prawa międzynarodowego, europejskiego, karnego i cywilnego, adwokaci oraz studenci. Wystąpienia zostaną opublikowane w formie artykułów w „Palestrze” (czasopiśmie Adwokatury Polskiej).

Uczestnicy konferencji, fot.: arch.

TYDZIEŃ CZESKO-POLSKI

19-23 października na terenie Republiki Czeskiej odbyły się ważne uroczystości związane z projektem MKiDN, w którym uczestniczy Wydział Filologiczno-Historyczny wraz z Wydziałem Filozoficznym Uniwersytetu w Ostrawie. Pomysłodawcą, głównym koordynatorem działań oraz autorem projektu jest dr Krzysztof Czajkowski. Pierwszym wydarzeniem polsko-czeskiego tygodnia było otwarcie wystawy w galerii Lucerna w Pradze „Siedzi dalecy czy bliscy? Polsko-czeskie kontakty na przestrzeni wieków” (<http://www.lucerna.cz/udalost/4321027>), nad którą patronat objął Instytut Polski w Pradze.

Uroczystego otwarcia dokonał Dyrektor Generalny MKiDN Jacek Olbrycht wraz z dyrektorem galerii zarządzanej przez rodzinę Havlów. W kolejnym dniu w Ołomuńcu odsłonięto tablicę upamiętniającą uwięzienie w tamtejszej twierdzy ks. Hugona Košutaja (lata 1794-1802). Autorem inskrypcji jest dr Krzysztof Czajkowski, tablicę wykonał dr hab. Marek Mielczarek. Odsłonięcia tablicy dokonał Prezydent Miasta Ołomuńca, doc. mgr Antonín Staněk, Ph.D. wraz z Dyrektorem Generalnym MKiDN (<http://www.olomouc.eu/aktualni-informace/aktuality/18727>).

Uroczystości miały bardzo oficjalny charakter, w czasie jej trwania kwartet dęty odegrał hymny obu państw, obecni byli liczni przedstawiciele władz samorządowych i państwowych, a także mieszkańcy miasta.

W kolejnych dniach odbyła się konferencja naukowa „Gładami Polaków na czeskim/austriackim terytorium”, która zgromadziła wielu znakomitych badaczy z Polski i Czech. Podczas obrad promowano polsko-czeską księzkę, będącą efektem konferencji „Szlachcic i jego wyjazd, wyjazd i jego szlachcic – Elita żydowska i szlachta żydowska w czasach nowożytnych i epoce najnowszej”, która odbyła się 4 kwietnia 2013 roku na zamku w Tovašovie (Republika Czeska). Jej organizatorami byli Wydział Filozoficzny Uniwersytetu Ostrawskiego oraz Centrum Historii Gospodarczej i Społecznej wraz z Wydziałem Filologiczno-Historycznym Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie. W promocji uczestniczyli Rektorzy obu Uczelni, dr hab. inż. prof. AJD Zygmunt Błk oraz prof. MUDr. Jan Lata, CSc. Spotkanie Rektorów było okazją do rozmowy na temat rozszerzenia wzajemnych kontaktów obu Uczelni.

Z materiałów Wydziału Filologiczno-Historycznego

SEMINARIUM WYDZIAŁU MATEMATYCZNO-PRZYRODNICZEGO

14 października 2015 roku odbyło się Seminarium Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego Akademii im. Jana Długosza. Wykład „150 lat teorii Maxwella” przedstawił członek rzeczywisty Polskiej Akademii Nauk profesor Iwo Białyński-Birula z Centrum Fizyki Teoretycznej Polskiej Akademii Nauk

Streszczenie przygotowane przez profesora Iwo Białyńskiego-Birulę: „Mój rocznicowy wykład na temat równań Maxwella będzie składał się z dwóch części. W pierwszej przedstawię mażo na ogół doceniań geometryczną treść równań Maxwella, która ma żogę praktyczne konsekwencje. Między innymi uzasadnia wybór jednostek w systemie SI. W drugiej części omówię zbadane niedawno nowe rozwizania równań Maxwella o intrygujących własnościach matematycznych. (Iwo Białyński-Birula)

Profesor Iwo Białyński-Birula rozpoczął wykład od wyświetlenia zdjęcia Jamesa Clerka Maxwella i podania miejsc zwizanych z Jego działalnością. Pokazał także zdjęcie siebie w jednym z tych miejsc. Następnie wyświetlił cztery równania Maxwella, wyjaśnił ich sens fizyczny i podał współtwórców teorii Maxwella. Równania Maxwella są rozszerzeniem prawa Gaussa w elektrostatyce i w magneto- statyce, prawa Faradaya i prawa Stokesa w magneto- statyce. Maxwell uogólnił te prawa i sformułował pierwsze, drugie, trzecie i czwarte prawo Maxwella. Są to równania różniczkowe elektrodynamiki klasycznej Maxwella. Maxwell sformułował postać: Prawa indukcji elektromagnetycznej Faradaya, uogólnione prawo Ampere’a, prawo Gaussa dla elektryczności, prawo Gaussa dla magnetyzmu. Sformułował też postać różniczkową: Prawa indukcji elektromagnetycznej Faradaya, uogólnione prawo Ampere’a, prawo Gaussa dla elektryczności, prawo Gaussa dla magnetyzmu. W drugiej części wykładu profesor Iwo Białyński-Birula wyświetlił animacje komputerowe prostych i krzywych powstażych po przekształceniach prostych.

W trakcie wykładu pytanie zadał prof. dr hab. Stefan Giller. W dyskusji po wykładzie pytania zadali prof. dr hab. Stefan Giller i Prorektor ds. Nauki profesor Józef Drabowicz.

Otwierając Seminarium, autor sprawozdania przedstawił profesora Iwo Białyńskiego-Birulę. Profesor Iwo Białyński-Birula jest autorem lub współautorem ponad 140 artykułów naukowych. Liczba cytowań ponad 4000, Indeks Hirscha 37. Wypromował 20 doktorów. Jest autorem bądź współautorem kilkunastu książek:

- 1. Elektrodynamika kwantowa**, I. Białyński-Birula, Z. Białyńska-Birula (1969, wyd. II poprawione 1974, PWN)
- 2. Wstęp do teorii pól kwantowych**, I. Białyński-Birula (1971, PWN)
- 3. Teoria kwantów. Mechanika falowa**, I. Białyński-Birula, M. Cieplak, J. Kamiński (1991, wyd. II poprawione i rozszerzone 2001, PWN, ISBN 83-01-13204-3)

4. Quantum Electrodynamics, I. Białyński-Birula, Z. Białyńska-Birula (1974, Pergamon)

5. Theory of quanta, I. Białyński-Birula, M. Cieplak, J. Kamiński (1992, Oxford University Press)

6. Modelowanie rzeczywistości, Iwo Białyński-Birula, Iwona Białyńska-Birula (2002, Prószyński i S-ka, ISBN 83-7255-103-0)

W maju 1952 roku absolwent Technikum Iwo Białyński-Birula wygrał pierwszą Olimpiadę Fizyczną. Za tę informację podziękoważem doktorowi Zygmuntowi Oleskowi, a profesor Iwo Białyński-Birula w rozmowie potwierdził ją i podał szczegóły. Szerzej o swojej Olimpiadzie Fizycznej profesor powiedział po wykładzie w ramach dyskusji.

Na wykładzie była obecna żona profesora, prof. dr hab. Zofia Białyńska-Birula, która przedstawił zebrażym prowadzący Seminarium i autor sprawozdania. Oboje mają wspólnie około 40 prac. Profesorowie przyjechali do Częstochowy 13 października i od 15 do 18 zwiedzali z autorem sprawozdania Bibliotekę, kościół, Kaplicę Najświętszej Marii Panny w klasztorze na Jasnej Górze. Na zakończenie obeszli klasztor wzdłuż murów.

Profesorowi Iwo Białyńskiemu-Biruli dziękuję za przyjazd z żoną i piękny wykład.

Seminarium Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego profesora Iwo Białyńskiego-Biruli było także Seminarium Oddziału Częstochowskiego Polskiego Towarzystwa Fizycznego i Oddziału Częstochowskiego Polskiego Towarzystwa Chemicznego. Wszystkim pracownikom, doktorantom i studentom obecnym na Seminarium dziękuję.

Wojciech Gruhn

NASI POLONIŚCI Z WIZYTĄ W WILNIE

Pracownicy Instytutu Filologii Polskiej prof. Adam Regiewicz i prof. Agnieszka Kąkówna przebywali na Uniwersytecie Wileńskim. Na Litwie dyskutowali m.in. o tym, jak może wyglądać skuteczne wychowanie do lektury we współczesnej szkole oraz jak zachęcać młodych do czytania.

Szerzej o wizycie można przeczytać pod linkiem: <http://www.wilnoteka.lt/pl/artykul/skuteczne-wychowanie-do-lektury-wedlug-czestochowskich-akademikow>.

KARIBU AFRICA¹..., CZYLI TANZANIA OKIEM PEDAGOGA

We wrześniu 2015 roku, po wielu wysiżkach i przygotowaniach, urzeczywistniony zosta³ wyjazd badawczy do Dar es Salaam w Tanzanii (Afryka Wschodnia). Sam pomys³ na badania prowadzone na tym kontynencie zrodzi³ si³ pod koniec czerwca 2015 roku podczas spontanicznych rozmów czworga przysz³ych uczestników wyprawy z dwóch oórodków akademickich w Polsce – Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu i Akademii im. Jana D³ugosza w Cz³stochowie. Pewnoœci siebie podczas projektowania i przygotowania wyjazdu dodawa³ fakt, ¿e dla dwóch osób (dr Gra¿yny Barabasz i mgr Katarzyny Banaszak) by³by to ju¿ kolejny wyjazd badawczy do Afryki. W czasie licznych dyskusji sformu³owany zosta³ tytu³ projektu badawczego: **Codziennooœ edukacyjna w Tanzanii z perspektywy jej uczestników.**

Celem wspólnym badañ by³o poznanie codziennoœci edukacyjnej w szko³ach ró¿nego szczebla w Tanzanii. W zwi¹zku z odmiennoœci¹ zainteresowañ badawczych, ka¿dy uczestnik przedsi³wzi³ realizowa³ w³asny projekt, który nie wykracza³ poza przyj³t¹ wczoœniej tematyk³ g³ówn¹. W ramach wspólnego celu badawczego realizowane zosta³y nast³puj¹ce indywidualne projekty badawcze: *Strategie uczenia si³ i nauczania w wybranych kontekstach kulturowych* – dr Gra¿yna Barabasz (UAM) i mgr Katarzyna Banaszak (UAM); *Rytua³ prze¿ycia na edukacyjnej drodze m³odzie¿y szkó³ œrednich* – dr Sylwia Jaskulska (UAM); *Edukacyjna ró¿norodnoœæ kulturowa w badawczej perspektywie analizy transakcyjnej (na przyk³adzie szkó³ w Tanzanii)* – mgr Karol Motyl (AJD).

Oprócz charakteru badawczego, wyjazd do Tanzanii zwi¹zany by³ z nawi¹zaniem wspó³pracy mi³dzy Wydzia³em Pedagogicznym Akademii im. Jana D³ugosza w Cz³stochowie a University of Dar es Salaam (UDSM). Ten jeden z najwi³kszych i najstarszych publicznych uniwersytetów w Afryce Wschodniej mieœci si³ w stolicy administracyjnej Tanzanii. Zosta³ za³o¿ony w 1961 roku jako kolegium

partnerskiego Uniwersytetu w Londynie, a w 1963 roku, wkrótce po tym, jak Tanzania uzyska³a niepodleg³oœæ, uczelnia sta³a si³ fili¹ Uniwersytetu w Afryce Wschodniej (UEA). W 1970 roku Uniwersytet w Afryce Wschodniej podzielony zosta³ na trzy niezale¿ne uniwersytety: Uniwersytet Makerere w Ugandzie, Uniwersytet w Nairobi w Kenii oraz Uniwersytet w Dar es Salaam.

O wspó³pracy mi³dzy AJD a UDSM rozmawiano m.in. w ramach spotkañ z dr Consolat¹ Chuwa (dziekanem Wydzia³u Edukacji), dr Emilian¹ Mwita (dziekanem Wydzia³u Humanistyki i Nauk Spo³ecznych), prof. Hillarym A. Dachi (dziekanem School of Education) i z dr Aneth Kombą (prodziekan ds. Nauki School of Education).

Okreœlono wst³pne p³aszczyzny wspó³pracy mi³dzy uczelniami, które odnosz¹ si³ do wymiany studentów i nauczycieli akademickich, wymiany doœwiadczeñ naukowo-dydaktycznych, wspó³organizacji konferencji naukowych, wspó³udzia³u studentów w realizacji projektów badawczych, wspó³udzia³u pracowników naukowych w realizacji projektów badawczych, wspó³autorstwa publikacji naukowych, mo¿liwoœci publikowania w czasopismach naukowych obydwu uczelni.

Karol Motyl

¹ W j³zyku suahili oznacza: witaj Afryko.

Karol Motyl, fot.: arch. autora

W bibliotece...

... i z dziećciakami, fot.: arch. autora

AKADEMICY NA SPORTOWO

Już po raz 22. nasi akademicy spotkali się w ramach obchodów Świeta Sportu (dawniej Akademicki Dzień Sportu i Kultury). Tym razem odbyło się ono 19 listopada. – Impreza zorganizowana była w Akademickim Centrum Sportu, gdzie w sportowym duchu rywalizowali studenci i pracownicy AJD – mówi dr Wiesław Pięta, prezes Klubu Uczelnianego AZS AJD. – Zawody obejmowały aż 11 konkurencji. Wśród nich były takie jak: hula hop, dart, bieg australijski, ergonometr wioślarski, konkurs siaczy, przeciąganie liny.

Zwycięstwo wywalczył Wydział Pedagogiczny. W nagrodę otrzymał Puchar Rektora i skrzynkę jabłek. Nie zabrakło dodatkowych atrakcji – sportowym zmaganiom towarzyszył występ zespołu muzycznego Instytutu Muzyki.

Poniżej fotograficzna relacja z imprezy.

Fot.: W. Pięta

Doskonała atmosfera...

... sportowej rywalizacji

...towarzyszą

... sztuczkom technicznym, wysiłkowi,

... kibicom

... i wszystkim uczestnikom zabawy.

CIEKAWY NOWOŚCI W WYDAWNICTWIE AJD

Mesjańskie imaginaria Europy (i okolic). Studia komparatystyczne. Seria: Chrześcijaństwo-Kultura-Ponowoczesność (tom 2 serii), pod redakcją Anny Janek, Adama Regiewicz, Artura Żywiołka. Wydawnictwo AJD, 2015, 398 str.

Autorzy i redaktorzy przedstawianej czytelnikowi książki zaprosili do dyskusji na ten temat uczonych reprezentujących renomowane ośrodki akademickie, a także przedstawicieli różnych środowisk skupionych wokół takich pism, jak „Pressje”, „Kronos”, „Magazyn Apokaliptyczny 44” czy „Krytyka Polityczna”. Ciałem tego wiatopoglądowego polilogu jest niniejsza książka. Czytelnik znajdzie więc teksty, których autorzy opisują mesjańskie tropy i figury myśli konstituujące nie tylko europejskie mapy mentalne. Literackie, kulturowe, filozoficzne, teologiczne (religijne) i polityczne artykulacje licznych odmian mesjanizmu wyraźnie wskazują, że nie da się odseparować „przygód” nowoczesnej i ponowoczesnej Europy od mesjańskich idei, namiętności czy impulsów obejmujących praktykę krytyczno-interpretacyjną mającą swoje źródło w osobistym doświadczeniu.

Na tematyczno-problemową zawartość prezentowanego tomu skądają się zagadnienia dotyczące nie tylko wielkich mitów kulturowych Wyjścia i Wyznania, Ziemi Obiecanej, lecz także rozmaitych koncepcji podmiotowości i wspólnoty społecznej, dyskursów emancypacyjnych, mesjańskiej historii (historiozofii), polityki, teologii, pedagogii, filozofii, sztuki, etyki, estetyki i krytyki kultury. Ta wielobarwna i wielogłosowa mozaika tekstów ma swój komparatystyczny oraz interdyscyplinarny profil, co stanowi egzemplaryczny niemalże dowód na aktualność i żywotność mesjańskich imaginariów Europy i okolic. Tytułowa parafraza znanego pytania („cóż po poecie w czasie marnym?”) zawiera ironiczny nieco sugestię, że to, co wydaje się „czasem marnym”, jest w istocie kluczowym momentem, w którym waga się losy Europy i świata. Ta pełna, zbédnego być może, patosu deklaracja niesie jednak ze sobą etyczny impuls do tego, aby ponownie usłyszeć przemycane wezwanie, które kieruje do nas kulturowa przeszłość Europy.

Wokół negacji, pod redakcją Macieja Woźniczki i Andrzeja Zalewskiego, Wydawnictwo AJD, 2015, 515 str.

Zebrane w tym tomie artykuły dotyczą bardzo różnorodnych zagadnień, które w silniejszym lub słabszym stopniu zespala tytułowa problematyka negacji. Poza tym dzieli te teksty wszystko: metodologiczne założenia, wiatopoglądowe inklinacje, a przede wszystkim filozoficzne wizje, na których bazują i do których odwołują się autorzy. Różni je także stopień zaangażowania *stricto* filozoficznych narzędzi myślowych. Wszystkie one jednak są wyrazem tej samej, typowej dla człowieka, i bynajmniej tylko dla niego, pasji orientowania się nie według tego jedynie, co jest, lecz również według tego, czego nie ma.

Asymetryczne Bałkany. Dziańnia asymetryczne, militarne i polityka bezpieczeństwa na Półwyspie Bałkańskim w XX i XXI wieku. Czéstochowa, 2015, redakcja naukowa Danuta Gibas-Krzak, ss. 391.

Książka podejmuje nowoczesną i trudną problematykę asymetrii we współczesnych dziejach wojskowych. Publikacja jest wynikiem kilkuletnich badań prowadzonych przez dr D. Gibas-Krzak w polskich i zagranicznych ośrodkach naukowych i prezentuje wyniki badań nad szeregiem niezwykle istotnych problemów, które mają wpływ na kształtowanie się sytuacji politycznej na Bałkanach, zarówno w ujęciu historycznym, jak i politologicznym i związanych z obszarem szeroko rozumianego bezpieczeństwa narodowego.

W 17 rozdziałach omówiono politykę bezpieczeństwa, asymetrię konfliktów, problematykę z zakresu przywództwa politycznego, metodologię badań nad asymetrią i polemologią, rozwój i zwalczanie terroryzmu i przestępczości zorganizowanej. Artykuły napisano w językach: polskim, angielskim, chorwackim, serbskim i bośniackim.

NASZA ABSOLWENTKA NOMINOWANA DO NIKE

Jak się pisze księżki o ogólnopolskiej sławie, która potem rozlewa się daleko na Europę i dalej? Z czego czerpie inspirację? Jakiej księżki lubi i co się dzieje o swoim wykształceniu. Na drodze do sukcesu Wioletta Grzegorzewska, autorka „Gugu³”, które przynios³y jej nominację do prestiżowej nagrody NIKE 2015. Cieszy się sukcesem, jest nam tym bardziej mi³o, że pisarka jest absolwentką Wydziału Filologiczno-Historycznego WSP (dzisiejszej AJD), a konkretnie filologii polskiej.

Skąd się bierze w pani potrzeba pisania? Czy już na studiach powstały jakieś utwory lub ich zarysy?

To trudne pytanie, ponieważ tak naprawdę nie wiem, dlaczego zostałam pisarką i dlaczego lubię snuć swoje liryczne, jurajskie gawędy gugu³owe. Może odziedziczyłam po dziadku Władku Lubasie, który miał wybitną pamięć i był znany w rodzinnej wsi z recytacji i opiewu pieśni, jakiego specjalny zmysł czy dar językowy oraz szczególnie pamięć do dialogów i konkretów? Potrafię zapamiętać wydarzenia, przedmioty, piosenki, które na przykład moim ciociom, kuzynom, braciom i siostrze dawno uleciały już z pamięci. Świadomie zaczęłam pisać poezję na studiach, choć pamiętam też różne bruliony z liceum i szkoły podstawowej, na przykład takie z żonkilkami, słonecznym zegarem czy makiem z Wrocławskich Zakładów Wyrobów Papierniczych, w nich zapisywałam pierwsze opowiadania i wiersze.

Pewnie banalnym będzie pytanie o inspirację, z drugiej strony nie sposób go pominąć

Inspiruje mnie wszystko, różne drobiazgi z życia codziennego, rozmowy dzieci, pogawędki zasłyszane w pocichach i autobusach, przygody, podróże, stare zdjęcia i dokumenty, ale najbardziej lubię opowiadać o mojej rodzinnej wiosce, Rzeniszowie na Jurze Krakowsko-Częstochowskiej, o mieszkańcach z kamiennego domu nad stawem, gdzie się wychowałam.

Przed laty wyemigrowała pani do Wielkiej Brytanii. Jakiej „literatury” wymagają Brytyjczycy? Co tam się pisze, a co czyta?

Nie wiem, jakiej literatury wymagają Brytyjczycy. Myślę, że tak jak wszyscy czytają, lubi dobrze napisane, wciągające powieści. Kiedy ostatnio nocowałam u pewnej Brytyjki w King’s Lynn, zauważyłam w jej pokoju na szafce nocnej księżkę „Talking to the dead” Helen Dunmore. U innej znajomej powieści Zadie Smith „Białe zęby” i „Łowca autografów” oraz Sarah Waters „Za ścianą”. Kolega przynosi do pracy księżki Kazuo Ishinguro: „Okrucy dnia”, „Nie opuszczaj mnie”. Na mojej wyspie ludzie lubi wymieniać się i dzielić się księżkami, sprzedają je za grosze, to znaczy za centy, na carboot’ach, czyli pchlich targach, oddają do biblioteki.

O czym są „Gugu³y”? Jak je czytać - zupełnie serio, czy doszukiwać się drugiego dna?

Hm, „Gugu³y” to proza o życiu i śmierci, o dzieciństwie i dojrzewaniu, o niespełnieniach, niedanych inicjacjach,

Wioletta Grzegorzewska, fot.: arch.

poszukiwaniu wolności, o ludziach, którzy z różnych powodów bywają jak te gugu³y, czyli niedojrzałe owoce.

Czy „Gugu³y” są znane na Wyspach Brytyjskich? A jeśli tak, to jak są odbierane, również entuzjastycznie jak w Polsce?

„Gugu³y” nie są jeszcze znane w Wielkiej Brytanii. Dopiero w tym roku prawa do wydania księżki zakupiło brytyjskie wydawnictwo The Portobello Books (<http://portobellobooks.com/>). Czytelnicy zagraniczni znają mnie jako Wiolettę Greg, polską poetkę związaną z wydawnictwem Arc Publications. Na Europejskiej Nocy Poetów w Londynie też byłam przedstawiana jako autorka poezji, nominowana do kanadyjskiej Griffin Poetry Prize, a nie jako prozaiczka. Myślę, że „Gugu³y” przełożone na język angielski przez moją rówieśniczkę, tłumaczkę polskiego pochodzenia, Elizę Marciniak, będą dla anglojęzycznych czytelników zasko-

czytaniem i wyzwaniem. Z moich rozmów wynika, że Brytyjczycy raczej niewiele wiedz¹ o zwyczajach, obrzędach i przejęciach polskiej prowincji z czasów peerelu. Jako ciekawostkę powiem, że teraz zdecydowanie łatwiej jest mi opublikować poematy za granic¹ niż w kraju. Na przykład z USA, Hiszpanii i Francji otrzymałam po jednej ofercie wydania i dwie z Wielkiej Brytanii, a polscy wydawcy nie wydają się być zainteresowani moimi wierszami.

Czy „Guguty” i towarzyszy¹ cy sukcesowi rozgłos co zmieniaj¹ w pani życiu?

Częściej teraz myślę o pisaniu prozy, szukam historii, które mog³abym odtworzyć w powieści.

Ponieważ „Res Academicae” to biuletyn informacyjny Akademii im. Jana Długosza, nie mogę nie zapytać o wspomnienia z czasów studenckich. Jakie umiejętności nabyła pani podczas studiów w Instytucie Filologii Polskiej?

Bardzo dobrze wspominam czasy studiów. Zadebiutowałam ksi¹żką w³acnie na WSP, w oficynie prowadzonej wówczas przez Stanisława Podobińskiego. Najbardziej zapamiętam zajęcia z poetyki z doktorem Leszkiem Bédkowskiem. Pierwsze wiersze pokazywałam, zdaje się, Elżbiecie Wróbel i Januszowi Hurnikowi. Oni udzielali mi cennych rad. Pani Ela polecała na zajęciach świetne powieści na przykład „Pachnidło” Patricka Suskinda. Dr Janusz Hurnik zabierał nas na seminaria do Zakopanego. Czasem przypomina mi się też twarz wymagaj¹cego i pięknie, wręcz po aktorsku, recytuj¹cego utwory dr. Edmunda Ł¹giewki. Dzięki niemu bardzo dokładnie poznałam literaturę staropolską. Przydały mi się też w życiu wykłady z literatury antycznej dr. Zawadzkiego i zajęcia z literatury francuskiej, ale dzięki bardzo mi przykro, nie potrafię sobie przypomnieć nazwiska wykładowczyni. Z profesorem od onomastyki chodziliśmy po cmentarzach. A kiedyś tuż po ukończeniu studiów, spotkałam na ulicy profesora Andrzeja Bańkowskiego, który zaprosił mnie na pogawędkę do swojego mieszkania, częstował³ zup¹ pomidorow¹ i pokazywał stare, bardzo

rzadkie mapy. Myślę, że profesor znany ze swego niekonwencjonalnego sposobu myślenia i przygód, nadawałby się na bohatera powieści.

Myślała pani kiedykolwiek o karierze naukowej? Mam na myśli np. doktorat na AJD z literaturoznawstwa?

Kariera naukowa... Tak, kiedyś miałam takie plany. Chciałam zajmować się dwudziestowieczną poezją, ale na czwartym roku studiów urodziłam syna, przeszłam na indywidualny tok nauczania i nie zdołałam pogodzić obowiązków matki z pracami badawczymi.

Jakie ksi¹żki lubi pani najbardziej? Może coś nam pani poleci na jesienne długie wieczory?

Z ksi¹żek opublikowanych w ostatnim dziesięcioleciu najbardziej utkwiły mi w pamięci dwie wybitne, wirtuozerskie, dramatyczne powieści egzystencjalne o losach uwikła-

nych w politykę w okrutnych czasach totalitaryzmu: Herty Müller „Hucawka oddechu” i Sofii Oksanen „Gdy zniknęły gołębie”. Przeczytałam je ze wzruszeniem dwa razy. Bardzo lubię też opowiadania angielskiej Angeli Carter, serbskiego poety i prozaika Danila Kiša, szwedzkiej autorki Idy Linde, polskich emigrantów Zygmunta Haupta i Lea Lipskiego. Krótsze prozy chciałabym pisać tak jak Jarosław Iwaszkiewicz, Gustaw Herling-Grudziński i Wojciech Nowicki.

Na koniec zapytam o plany... No więc co się szykuje? Na co mog¹ liczyć miłośnicy pani twórczości?

Myślałam, że po publikacji „Guguty” nie będę już pisała poezji, a jednak w ostatnich miesiącach wysnuło mi się kilkadziesiąt wierszy, które złożyłam w tom pod roboczym tytułem „Mapa innego świata”. Od tej jesieni do wiosny 2016 roku będę zajmowała się powieścią, której bohaterką będzie także dziewczynka i nastolatka, ale na razie to tajemnica.

Dziękuję za rozmowę.

PS. Wioletta Grzegorzewska nie otrzymała nagrody NIKE. Ta trafiła do Olgi Tokarczuk, autorki „Księżyc i Jakubowych”, ale przegrała z Olgą Tokarczuk to żaden wstyd.

AKADEMIA MŁODYCH WYNALAZCÓW

Fot.: arch.

Młodzi wynalazcy w trakcie zajęć...

... inauguracyjnych (Wydział Matematyczno-Przyrodniczy)

EDUKACJA - MIĘDZY TRADYCJĄ A WSPÓŁCZESNOŚCIĄ

Fot.: A. Sarnat-Ciasiko

Podczas konferencji w Akademii im. Jana Długosza i na Jasnej Górze

Nowości Wydawnictwa

